

Tiehallinnon toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat 2005

Tulosohjaus 2006

Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 8/2006

Tiehallinnon toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat 2005

Tulosohjaus 2006

Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 8/2006

Tiehallinto

Helsinki 2006

ISSN 1458-1561
TIEH 4000506-v

Edita Prima Oy
Helsinki 2006

Julkaisua myy/saatavana:
asiakaspalvelu.prima@edita.fi
Faksi 020 450 2470
Puhelin 020 450 011

Tiehallinto
Keskushallinto
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelinvaihde 0204 2211

Sisältö

1	JOHDON KATSAUS TOIMINTAAN	4
2	TULOKSELLISUUDEN KUVAUS	9
2.1	Toiminnallinen tuloksellisuus	9
2.1.1	Tuotokset ja laadunhallinta	9
2.1.2	Toiminnallinen tehokkuus	10
2.1.3	Henkisten voimavarojen hallinta	15
2.1.4	Yhteenvetotaulukko Tiehallinnon toiminnasta	17
2.2	Tulosanalyysi ja johtopäätökset	17
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN TARKASTELU	19
3.1	Rahoituksen rakenne	19
3.2	Talousarvion toteutumalaskelma	21
3.3	Tuotto- ja kululaskelma	22
3.3.1	Toiminnan tuotot	23
3.3.2	Toiminnan kulut	23
3.3.3	Rahoitustuotot ja -kulut	23
3.3.4	Satunnaiset tuotot ja kulut	24
3.3.5	Siirtotalouden tuotot ja kulut	24
3.3.6	Tuotot veroista ja pakollisista maksuista	24
3.4	Tase	24
3.4.1	Käyttöomaisuus	25
3.4.2	Vaihto- ja rahoitusomaisuus	27
3.4.3	Oma ja vieras pääoma	28
4	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	29
5	MÄÄRÄÄJOIN TEHTÄVIEN KOKONAISARVIOINTIEN TULOKSET	30
6	YHTEENVETOTIEDOT VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	31
7	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEET	32
8	ALLEKIRJOITUKSET	55

1 JOHDON KATSAUS TOIMINTAAN

Tiehallinto isännöi 78 000 km yleisiä teitä, liikenne lisääntyi 1,8 %

Yleisten teiden pituus oli vuoden 2005 lopussa 78 189 kilometriä, josta päällystettyjä teitä oli 50 633 kilometriä (65 %). Lisäksi yleisiin teihin luetaan 986 kilometriä ramppeja ja 49 kilometriä lauttavälejä. Moottoriteitä tieverkosta oli yhteensä 693 kilometriä ja moottoriliikenneteitä 117 kilometriä.

Yleisten teiden liikennesuorite oli vuonna 2005 kaikkiaan 34,5 Mrd. autokilometriä, missä on lisäystä 1,8 % edellisestä vuodesta. Raskaan liikenteen suorite lisääntyi 1,5 % ja oli 2 980 milj. autokilometriä. Liikenne lisääntyi erityisesti päätieverkolla.

Tiehallinto saavutti hyvän tuloksen, asiakkaatkin tyytyväisiä

Liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tulostavoitteet saavutettiin kokonaisuudessaan hyvin. Samoin Tiehallinnon tulosityksiköt saavuttivat niille asetetut sisäiset tulostavoitteet ja henkilökunnalle maksettiin tulospalkkiot, joiden menot olivat sivukuluineen noin 1,662 milj. euroa.

Tieverkon päivittäinen liikennöitävyys kyettiin varmistamaan riittävin hoidon ja ylläpidon toimenpitein ja tienkäyttäjät olivat suhteellisen tyytyväisiä pääteiden palvelutasoon. Myös sidosryhmäselvitykset osoittivat Tiehallinnon yhteistyökumppaneiden ja palvelun tuottajien tyytyväisyyden olevan korkealla tasolla.

Leuto talvikausi 2004–2005 liukastutti tiet

Pohjavesien suojaamiseksi oli talvikauden suolan käytölle asetettu 88 000 tonnin enimmäiskäyttö. Joulukuun 2004 - tammikuun 2005 keliolosuhteet olivat kuitenkin etenkin rannikkoseuduilla erittäin rankat ja vaativat runsasta liukkauden torjuntaa. Liukkautta jouduttiin torjumaan normaalia talvikautta huomattavasti suuremmalla 100 588 tonnin suolamäärällä.

Usean viikon vallinneen hyvien talvisten ajo-olosuhteiden jälkeinen äkillinen kelin muutos johti maaliskuun 17 päivän aamuliikenteessä pääkaupunkiseudulla 400 auton ketjukolarisumaan kolmessa eri kohteessa. Runsas paikallinen lumentulo oli osasyynä myös Loimaalla sattuneessa seitsemän ihmishengen vaatineessa nokkakolarissa.

Liikenneturvallisuutta parannettiin, mutta 286 kuoli yleisillä teillä

Tiehallinnolle asetetut turvallisuustavoitteet saavutettiin hyvin. Parhaat vaikutukset saatiin mm. lisäämällä automaattista liikenteen valvontaa ja toteuttamalla muita tieliikenteen turvallisuutta parantavia hankkeita. Talvinopeusrajoitusten päättymisen yhteydessä alennettiin nopeusrajoituksia erityisesti vilkkailla teillä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Alentaminen tapahtui jättämällä talviajan rajoitus pysyväksi.

Myös ajantasaisella tiedottamisella ja teknologialla voidaan lisätä liikenneturvallisuutta, jos tiedotteet saataisiin nopeasti viestitetyksi autoihin. Viime vuonna yleisillä teillä kuoli liikenneonnettomuuksissa 286 henkilöä (292 henkilöä vuonna 2004) ja vakavia onnettomuuksia sattui noin 3 300 kappaletta (3 485 kappaletta vuonna 2004).

Tiepääoman arvo väheni

Tieomaisuuden tasearvo pieneni kertomusvuonna. Tieomaisuuden arvon vähennys johtui pääasiassa investointeja suuremmista tierakenteiden poistoista. Uusia tiehankkeita aloitettiin edellisvuosia vähemmän.

Tienpito keskittyi ylläpitoon, teemaohjelman hankkeita rakenteille

Tienpidon rahoitus suunnattiin pääosin verkon hoitoon ja ylläpitoon. Tieverkon kunto säilyi, mutta erityisesti vanhojen siltojen peruskorjauksia tehtiin tarpeeseen nähden liian vähän. Siltojen patoutunut korjaustarve sitoo tulevaisuudessa merkittävästi ylläpidon rahoitusta.

Perustienpidon investoinnit suunnattiin valtakunnallisiin teemaohjelmiin ja isoja kehittämishankkeita toteutettiin eduskunnan nimeämissä päätiekoh-teissa ja taajamaympäristöissä. Toimintavuonna käynnistettiin perustienpi-don rahoituksella satamien ja terminaaliyhteyksien, pääteiden turvallisuus-kohteiden ja kasvavien kaupunkiseutujen kehitystä tukevat teemaohjelmat.

Isoja tiehankkeita avattiin liikenteelle - elinkaarimalli toteutukseen

Liikenteelle avattiin useita isoja kehittämishankkeita, mm. E 18 Lohja—Lohjanharju, vt 4 Jyväskylä—Kirri ja Lahti—Heinola, vt 5 Joroinen—Varkaus ja E 18 Kehä III Lentoasemantie—Tikkurila. Vuoden 2005 aikana solmittiin sopimus E 18 Muurla—Lohja -osuuden toteuttamisesta elinkaarihankkeena. Hankkeen valmistuttua toteutuu Helsingin ja Turun välinen tieyhteys moottoritietasoisena. Pääteiden palvelutason pitäminen liikenteelle tyydyttävässä kunnossa edellyttäisi, että myös muista ministerityöryhmän päättämistä kehittämishankkeista tehtäisiin rahoituspäätökset.

Taulukko 1. Tiehallinnon tuotekohtaiset menot 2001–2005.

Tiehallinnon menot tuotteittain	2001	2002	2003	2004	2005
Talvihoito	95	95	94	93	91
Liikenneympäristön hoito ¹	48	52	49	52	54
Sorateiden hoito	30	30	32	29	29
Lauttaliikenne	21	22	23	24	27
Hoito yhteensä	194	199	198	198	201
Päällysteet ¹	75	92	84	83	101
Tierakenteet	51	92	102	99	92
Sillat	13	18	24	25	39
Varusteet ja laitteet	3	3	4	4	4
Liikenneympäristön parantaminen	4	4	4	5	5
Ylläpito ja korvausinvestoinnit yhteensä	146	209	218	216	241
Perustienpidon laajennusinvestoinnit	74	101	84	59	66
Perustienpidon uusinvestoinnit	24	23	16	12	12
Kehittämisinvestoinnit (sis. Vuosaari)	135	133	153	213	186
Maa-alueiden hankinta- ja hoitomenot	21	21	22	25	29
Tieinvestoinnit yhteensä	254	278	275	309	293
Esi- ja yleissuunnittelu	11	12	15	10	9
Tie- ja rakennussuunnitelmat	14	15	12	15	13
Liikenteen hallinta	6	6	8	10	12
Hallinto	76	81	85	80	76
Palveluprojektit ja sopeuttaminen	20	22	22	17	–
Menot yhteensä (brutto)	721	822	833	855	845
Tiehallinnon tuotot	21	29	19	25	20
Menot yhteensä (netto)	700	793	814	830	825

¹ Liikenneympäristön hoidon menoja siirretty päällysteiden menoihin noin 12–16 milj. euroa/vuosi vuosina 2001–2003.

Hankintamenettelyjä kehitetään yhdessä alan kanssa

Tiehallinnolla on haasteellinen hankintastrategia, jonka päämääränä on siirtä laajoihin, pitkäkestoihin ja innovaatiota edistäviin hankintamenettelyihin varmistuen samalla markkinoiden toimivuus. Tiehallinto on pilotoinut uusia hankintamenettelyjä kaikissa tiepiireissä. Hankintastrategian toteuttaminen edellyttää myös jatkossa, että Tiehallinto onnistuu tienpidon markkinoiden kehittämisessä ja hankintojen hallinnassa. Onnistuminen edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua ja kehittämistä alan kanssa.

Tielaitosuudistuksen onnistumisesta selonteko eduskunnalle

Tiehallinto laati eduskunnalle selonteon Tieliikelaitosuudistuksen vaikutuksista. Kaiken kaikkiaan tienpidon markkinat ovat sopeutuneet tielaitosuudistuksen tuomiin haasteisiin ja kehittyneet hyvin. Kilpailun avaamisella saavutettiin huomattavat kustannussäästöt, joita on voitu käyttää tieverkon ylläpidon rahoitukseen. Hoidon palvelutaso ei ole kilpailuttamisen seurauksena heikentynyt. Tienkäyttäjien tyytyväisyys on säilynyt hyvällä tasolla eikä kilpailuttamisella ole ollut myöskään kielteistä vaikutusta liikenneturvallisuuteen.

Uusi maantielaki voimaan 1.1.2006

Maantielaki mahdollistaa keskeisen päätieverkon määrittelemisen runkoverkoksi, jolla tulisi olla muuta verkkoa korkeampi palvelutaso. Vuoden 2006 aikana valmistellaan runkoverkon laajuus ja laaditaan tarvittavat vaikutusselvitykset.

Tuottavuutta ja osaamista parannetaan laajalla rintamalla

Tiehallinto paransi systemaattisesti tuottavuuttaan. Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut hoidetaan keskitetysti Helsingistä ja liikennetelematiikkapalvelut Kouvolassa. Taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon toimintoja hoidetaan keskitetysti Vaasasta ja Rovaniemeltä. Vastaavasti vahingonkorvausasioita on keskitetty Rovaniemelle ja lauttaliikenteen tilaaminen ja palvelutason määrittäminen Turkuun. Perinnetoiminta ja erikoiskuljetuslupien myöntäminen hoidetaan Tampereelta. Lisäksi on vireillä eräiden asiakaspalveluiden toimintojen hoitaminen keskitetysti. Piirien välistä yhteistoimintaa on lisätty piirien muodostamien yhteistyöalueiden puitteissa.

Tiehallinto on kahtena viime vuotena mitannut prosessien suorituskykyä määrittelemiensä mittareiden avulla ja asettanut näille mittareille suunnittelukaudelle 2006–2009 tavoitearvot. Tiehallinnolle laadittiin tuottavuusmittari yhdessä Tilastokeskuksen ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa. Mittarin perusteella voidaan Tiehallinnolle asettaa tavoitteita vuodelle 2007. Suorituskyvyn parantamisella tähdätään Tiehallinnon riittävän osaamisen turvaamiseen nykyistä selvästi pienemmällä henkilöstön määrällä. Vuoden 2011 lopussa Tiehallinnolla on noin 800 työntekijää. Tiehallinto aloitti toiminnanohjausjärjestelmän (ERP) määrittelyn ja suunnittelee sitä otettavaksi käyttöön vuonna 2007.

Tiehallinnolla oli 963 vakinaista henkilöä vuoden 2005 lopussa, missä on 29 henkilön vähenemä vuoden 2004 loppuun verrattuna. Yhteisten tiedonhallinnan asiantuntijoiden käyttöä kokeiltiin toisten väylävirastojen kanssa. Henkilöstön osaamista kehitettiin laajan kehittämisohjelman puitteissa, josta merkittävimpiä liikennejärjestelmä-, esimiesvalmennus- ja moniosaajakoulutus. Esimies- ja asiantuntijakoulutusta järjestettiin yhteistyössä hallinnonalan virastojen kanssa.

Tutkimus- ja kehittäminen on alan yhteistyötä

Tekesin infrateknologiaohjelma valmistui. Tiehallinto oli keskeinen toimeksiantaja. INFRA 2010 -ohjelman toteuttaminen käynnistyi tuotemalliselvityksen osalta. Vuoden 2006 painopiste on INFRA 2010 -ohjelman toteuttaminen laajana alan yhteisenä kehittämisohjelmana.

Kolmen T&K -teeman tutkimusohjelmat hyväksyttiin (liikenteen hallinta, sektoritehtävät, ekotehokas ja turvallinen liikennejärjestelmä). Kolme tutkimusohjelmaa (vaikutusten hallinta, vähäliikenteiset tiet ja väyläomaisuuden hallinta) saadaan päätökseen vuoden 2006 aikana.

Vuoden 2005 T&K:n toimintalinjojen päivitys käynnistyi. Toimintalinjoissa korostuu liikennejärjestelmänäkökulma, INFRA 2010 -ohjelma sekä kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö. T&K-ohjelman menot olivat 4,3 milj. euroa.

Kansainvälinen toiminta aktiivista

Pääjohtaja on toiminut Pohjoismaisen Tieteellisen Liiton puheenjohtajana ja osallistunut pohjoismaisena edustajana PIARCin executive komitean työskenntelyyn. Lisäksi on linjattu Pohjoismaista yhteistyötä rinnakkain työssä Maailman tieliiton PIARC:in kanssa ja tuettu alan T&K toimintaa EU:ssa. Perinteinen suora yhteistyö Baltian maiden tielaitosten kanssa on pääasiassa kanavoitu Pohjoismaiden ja Baltian tieliittojen välisen yhteistyön kautta.

Riskienhallinta systematisoitiin

Tiehallinnossa toteutettiin vuonna 2005 strategialähtöinen riskienarviointi. Suoritetun riskiarvioinnin perusteella avainriskit liittyvät tienpidon perustele-miseen, liikennepolitiikan monitahaisuuteen, toiminnan kehittämiseen ja tienpidon hankintoihin. Riskien arvioinnin lisäksi Tiehallinnolle määriteltiin riskienhallintapolitiikka. Riskienhallinnan toimeenpano osana ohjausjärjes-telmää toteutetaan vuonna 2006.

2 TULOKSELLISUUDEN KUVAUS ¹

2.1 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Väylien palvelutaso

- Hoidon ja ylläpidon palvelutaso säilyy nykyisellään. Rahoitusta suunnataan siten, että tierakenteet voidaan pitkällä aikavälillä pitää kunnossa mahdollisimman taloudellisesti. Pääteiden rakenteellinen kunto ei heikkene. Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä rajoitetaan enintään 5 650 kilometriin. Siltojen kunnan heikkenemistä hidastetaan lisäämällä korjaustoimintaa niin, että huonokuntoisten siltojen määrä rajoitetaan enintään 800 siltaan. Kelirikkoista soratiestöä peruskorjataan 200 kilometriä.*

Tieverkon hoitoon ja ylläpitoon panostettiin hyväksytyjen strategioiden ja toimintalinjojen mukaisesti. Hoitoon rahoitusta käytettiin noin 200,5 milj. euroa. Ylläpitoon rahoitusta suunnattiin ennätykselliset noin 241,4 milj. euroa. Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä oli 5 344 kilometriä, mikä on 265 kilometriä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Päällysteohjelman pituus oli 4 400 km. Erityisesti vilkkaiden teiden päällysteiden kunto parani. Myös alemmalla verkolla päällystettyjen teiden kunto hieman parani.

Huonokuntoisten siltojen määrä oli 774 kappaletta. Siltojen kuntotilan parantaminen edellyttää jatkossa merkittävää lisäpanostusta.

Kelirikkoisia sorateitä korjattiin 266 kilometriä.

- Liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta parannetaan toteuttamalla liikennetiedotusta ja liikenteen ohjausta palvelevia seurantajärjestelmiä päätieverkon tärkeillä yhteysväleillä ja suurilla kaupunkiseuduilla.*

Liikenteen ohjausta ja tiedotusta palvelevia mittausjärjestelmiä (liikenteen ja kelin seuranta) täydennettiin tavoitteen mukaisesti pienehköillä laiteinvestoinneilla (tiesääasemat, kelikamerat) lähinnä Tampereen ja Helsingin seuduilla.

Käyttäjätyytyväisyys

- Tiehallinto huolehtii tienpidosta niin, että tienkäyttäjien tyytyväisyys yleisten teiden palvelutasoon säilyy tasolla 3,4 asteikolla 1-5. Tiehallinto kehittää vuorovaikutusta ja yhteistyötä toimeksiantajiensa, yhteistyökumppaneiden ja palvelujen toimittajien ja tuottajien kanssa siten, että tyytyväisyys Tiehallintoon paranee.*

Tienkäyttäjien tyytyväisyys yleisten teiden palvelutasoon oli kesällä 3,50 ja talvella 3,34, eli keskimäärin 3,42. Kesän tutkimusten mukaan tyytyväisyys pääteiden kuntoon on hyvällä tasolla. Vähäliikenteisten

¹ Liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tulostavoitteet on kursivoitu.

teiden kuntoon ollaan selvästi tyytymättömämpiä, vaikka tyytyväisyys onkin hieman kasvanut. Tienkäyttäjien tyytyväisyys talvihoidon toimiin on pysynyt keskimäärin ennallaan.

Sidosryhmien tyytyväisyys yhteistyöhön Tiehallinnon kanssa on parantunut. Vuoden 2005 taso oli 4,06 (vuoden 2004 taso 3,95).

Turvallisuus

- Tiehallinnon toimin vähennetään tienkäyttäjien riskiä joutua vakavaan liikenneonnettomuuteen. Perustienpidon toimenpiteiden laskennallinen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä on 35 ja kehittämisinvestoinneilla saavutetaan lisäksi 10 laskennallisen henkilövahinko-onnettomuuden vähenemä. Tiehallinto edistää eri osapuolten välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä toteuttaa Tiehallinnon liikenneturvallisuuksuunnitelman vuoden 2005 tehostetut toimenpiteet.*

Perustienpidon toimin saavutettiin 47 henkilövahinko-onnettomuuden vähenemä ja kehittämistoimin 11 henkilövahinko-onnettomuuden vähenemä. Muun muassa kameravalvontaa voitiin merkittävästi lisätä yhteistyössä poliisin kanssa. Yleisillä teillä kuoli viime vuonna 286 henkilöä (292 henkilöä vuonna 2004) ja vakavia onnettomuuksia sattui noin 3 300 kappaletta (3 485 kappaletta vuonna 2004).

Ympäristö

- Pohjavesien ympäristövaikutuksia minimoimiseksi suolan käytön määrä on enintään 88 000 tonnia talvikautena normaaleina talvina.*

Talvikaudella käytettiin suolaa liukkauden torjunnassa 100 588 tonnia (98 785 tn v. 1998-1999, 103 792 tn v. 1999-2000, 71 076 tn v. 2000-2001, 92 434 tn v. 2001-2002, 73 144 tn v. 2002-2003, 88 039 tn v. 2003-2004). Talvi oli hoidon kannalta erityisen vaikea ja normaalia talvea lämpimämpi, mikä lisäsi suolan käytön tarvetta liukkauden torjunnassa. Tiehallinto ohjaa urakoitsijoiden suolan käyttöä sanktioilla ja bonuksilla.

2.1.2 Toiminnallinen tehokkuus

Perustienpidon yksikkömenot ja hallintomenot

- Perustiepidon yksikkömenot ovat laajennus- ja uusinvestoinnit sekä suunnittelu pois lukien nykyisellä palvelu- ja kuntotasolla 6 560 euroa/kilometri. Tiehallinnon hallintomenot (ei sisällä mm. T&K -menoja eikä tietojärjestelmäinvestointeja) ovat enintään 71 milj. euroa. Tiehallinnon prosessien suorituskyvyn paraneminen kyetään osoittamaan mittarein.*

Perustiepidon yksikkömenot olivat laajennus- ja uusinvestoinnit sekä suunnittelu pois lukien nykyisellä palvelu- ja kuntotasolla 6 469 euroa. Tiehallinnon hallintomenot (ei sisällä T&K -menoja eikä tietojärjestelmäinvestointeja) olivat noin 67 milj. euroa.

Neljän prosessin osalta (tieto, talous, henkilöstö, hankinta) suorituskykymittarit tukevat kohtuullisen hyvin prosessin suorituskyvyn arviointia ja niiden perusteella on mahdollista tehdä tarvittavat ohjauspäätökset. Sen sijaan asiakaspalveluiden ja suunnittelun mittaristo joudutaan osin arvioimaan uudelleen prosessien kehittämisen yhteydessä siten, että ne tukevat näille kahdelle prosessille vuonna 2006 määriteltävää tavoitetilaa.

Myös henkilöstön työpanoksen (htv) kohdentaminen prosessien ja erillistoimintojen kesken edellyttää vielä henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin tehtäviä uusia määrittelyitä. Myös prosessien ja erillistoimintojen henkilöstön resurssoinnin suunnitelmat tulee yhteen sovittaa tulosityksiköiden henkilöstösuunnitelmien kanssa.

Prosessien suorituskyvyn kehitys on osoitettu seuraavin mittarein. Mittarit osoittavat sekä myönteistä että taantuvaa kehitystä. Hallinnon menot ovat vähentyneet samassa suhteessa kuin perustienpidon menot ja henkilöstön määrä on vähentynyt suunnitelmien mukaisesti. Suorituskyvyn mittareita on myös uudistettu vuoden 2005 aikana. Muun muassa talouden osalta seurataan myöhässä maksettujen laskujen osuutta, verkkolaskujen osuutta sekä tilitapahtumien määrää.

Taulukko 2. Tiehallinnon prosessien suorituskvyn mittarit.

	2002	2003	2004	2005
Asiakkuus				
Menot (milj. euroa)	3,683	3,865	2,092	1,217
Menot (% hallintomenoista)	5,0 %	5,5 %	3,1 %	1,8 %
Asiakaspalvelut				
Menot (milj. euroa)				5,709
Menot (% hallintomenoista)				8,6 %
Viranomaispalvelut (julkisoikeudelliset suoritteet)				
- lupapäätökset (kpl)	16 379	16 944	18 331	16 772
- lupien käsittelyaika (vrk)	24	16	14	13
- lupakäsittelyn kustannukset (euroa/lupapäätös)				119,5
- kustannusvastaavuus (%)	89,6 %	86,3 %	78,1 %	79,9 %
Asiakaspalvelut				
- asiakaspalautteen määrä (vastaanotetut puhelut, kpl)				35 765
- palautteen käsittelyaika (vrk)				5,70
Suunnittelu				
Menot (milj. euroa)	10,615	12,684	11,049	11,104
Menot (% hallintomenoista)	14,4 %	18,0 %	16,3 %	16,6 %
Menot perustienpidon menoista (%)	1,6 %	2,0 %	1,8 %	1,8 %
Hankesuunnittelun kustannukset investoinneista (%)		4,0 %	3,4 %	3,6 %
Hankinta				
Menot (milj. euroa)	14,841	17,300	13,910	19,400
Menot (% hallintomenoista)	20,1 %	24,5 %	20,5 %	29,1 %
Menot perustienpidon menoista (%)	2,3 %	2,7 %	2,3 %	3,2 %
Hankinnan kustannukset (euroa/sopimus)	10 214	9 606	8 369	7 388
Hankinnan kustannukset (% hankinnan arvosta)	2,0 %	2,3 %	1,8 %	1,8 %
Tarjoustien määrä (kpl/ tarjouspyyntö)	4,8	4,2	4,8	4,7
Ohjaus				
Menot (milj. euroa)	6,780	7,146	4,029	4,253
Menot hallintomenoista (%)	9,2 %	10,1 %	5,9 %	6,4 %
Talous				
Menot (milj. euroa)	12,781	5,161	2,033	2,452
Menot hallintomenoista (%)	17,3 %	7,3 %	3,0 %	3,7 %
Verkkolaskujen osuus (% kaikista laskuista)				31,0 %
Keskitetyn taloushallinnon menot (milj. euroa)	0,381	0,386	0,452	0,480
Keskitetyn taloushallinnon menot (euroa/tilitapahtuma)	0,94	0,90	1,11	1,37
Talousprosessin menot (euroa/tilitapahtuma)		12,1	5,0	7,0
Tilitapahtumien määrä (milj. kpl/v)	0,406	0,428	0,408	0,350
Henkilöstö				
Menot (milj. euroa)	3,217	2,963	2,254	1,959
Menot hallintomenoista (%)	4,4 %	4,2 %	3,3 %	2,9 %
Keskitetyn palkanlaskennan menot (milj. euroa)		0,261	0,271	0,228
Keskitetyn palkanlaskennan menot (euroa/hlö)		241	260	227
Henkilöstöprosessin menot (euroa/hlö)		67 341	57 795	46 422
Tieto				
Menot (milj. euroa)	10,052	8,429	4,539	4,932
Menot hallintomenoista (%)	13,6 %	12,0 %	6,7 %	7,4 %
Työasemien määrä (kpl/hlö)	1,5	1,2	1,2	1,1
Työasemien vakiointiaste(%)	83,4 %	86,5 %	90,0 %	91,2 %

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Julkisoikeudelliset suoritteet

Tiehallinnon julkisoikeudellisia suoritteita ovat erikoiskuljetusluvat ja muita yleisiä teitä (2006 alusta lukien maanteitä) koskevat luvat.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on ollut useana vuonna alijäämäistä. Suoritteiden hintoja on asteittain korotettu vuoden 2005 alusta voimaan tullessa maksuasetuksessa (1106/2004) keskimäärin 7 % ja vuoden 2006 maksuasetuksessa (978/2005) keskimäärin 16 %. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot, 1,42 milj. euroa, toteutuivat tavoitetta ja edellisvuotta suurempina. Myös toteutuneet kustannukset olivat tavoitetta ja vuoden 2004 kustannuksia suuremmat. Kustannusten nousu aiheutui henkilöstökustannusten, vuokrien, palvelujen ostojen ja muiden erilliskustannusten budjetoitua suuremmasta toteumasta. Tämä johtui osaksi kustannuslaskentaan tehdyistä tarkennuksista. Vuoden 2004 kustannuslaskennan ohjetta oli myös tarkennettu vuodesta 2003.

Taulukko 3. Tiehallinnon julkisoikeudelliset suoritteet.

	2005 toteutuma	2005 tavoite	2004 toteutuma	2003 toteutuma
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 403 487	1 350 000	1 228 816	1 151 765
- maksullisen toiminnan muut tuotot	17 526	15 000	13 124	15 628
./.. tuottojen oikaisuerät	-531	-350	-241	-67
Tuotot yhteensä	1 420 482	1 364 650	1 242 181	1 167 460
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 894	-20 000	-19 564	-6 967
- henkilöstökustannukset	-1 149 556	-1 100 000	-1 080 992	-739 366
- vuokrat	-184 167	-160 000	-156 583	-115 677
- oman kaluston konevuokrat	0	0	0	-3 192
- palvelujen ostot	-89 623	-30 000	-18 158	-74 902
- muut erilliskustannukset	-197 115	-170 000	-150 215	-125 761
Erilliskustannukset yhteensä	-1 639 355	-1 480 000	-1 425 512	-1 065 865
Käyttäjäämä	-218 872	-115 350	-183 331	101 595
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	-131 507	-170 000	-164 930	-285 690
- poistot	-5 829	-500	-302	-567
- korot	-1 374	-100	-79	-379
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	-450
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	-138 710	-170 600	-165 311	-287 086
Kokonaiskustannukset yhteensä	-1 778 064	-1 650 600	-1 590 823	-1 352 951
ylijäämä (+) tai alijäämä (-)	-357 582	-285 950	-348 642	-185 491
Kustannusvastaavuus-%	79,9 %	82,7 %	78,1 %	86,3 %

Liiketaloudelliset suoritteet

Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot olivat 1,45 milj. euroa. Tuotoista noin 77 % muodostui ulkopuolisilta saaduista levähdysalueiden ja kiinteistöjen vuokratuotoista. Vuokratuotot pienenevät tulevina vuosina, kun Tiehallinnon vuokratuotot muodostuvat pääasiassa virastolle hallinnan siirrossa jääneiden levähdysalueiden vuokratuotoista. Maksullisen toiminnan myyntituottojen ja muiden tuottojen toteuma oli tavoitetta ja edellisvuotta suurempi. Tämä aiheutui kustannuslaskentaan tehdyistä kirjausperusteiden muutoksista. Kustannusten osalta henkilöstökustannukset olivat tavoitetta ja edellisvuotta pienemmät. Liiketaloudellisiin suoritteisiin kohdistuvia töitä ulkoistettiin edelleen kertomusvuonna, mikä puolestaan lisäsi palvelujen ostoja.

Taulukko 4. Tiehallinnon liiketaloudelliset suoritteet.

	2005 toteuma	2005 tavoite	2004 toteuma	2003 toteuma
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	148 204	37 300	91 353	276 138
- maksullisen toiminnan muut tuotot	177 143	51 400	47 148	1 118
- maksullisen toiminnan vuokrat ja käyttökorvaukset	1 127 977	1 033 500	1 195 646	619 368
./.. tuottojen oikaisuerät	0	0	-16 424	-59 383
Tuotot yhteensä	1 453 324	1 122 200	1 317 722	837 241
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 468	-6 020	-6 917	-6 655
- henkilöstökustannukset	-62 945	-85 469	-93 553	-226 431
- vuokrat	-14 185	-14 600	-12 117	-10 814
- oman kaluston konevuokrat	0	0	0	-145
- palvelujen ostot	-224 459	-192 391	-200 278	-146 747
- muut erilliskustannukset	-6 237	-5 800	-7 467	-7 522
Erilliskustannukset yhteensä	-314 294	-304 280	-320 332	-398 314
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 139 030	817 920	997 390	438 927
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	- 111 579	-31 250	-41 565	-176 994
- poistot	-125 885	-110 450	-149 988	-118 352
- korot	-74 989	-67 000	-96 819	-83 370
- muut yhteiskustannukset	-5 296	-19 050	-19 807	-7 374
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	-317 749	-227 750	-308 179	-386 090
Kokonaiskustannukset yhteensä	-632 043	-532 030	-628 511	-784 404
ylijäämä (+) tai alijäämä (-)	821 281	590 170	689 211	52 837
Kustannusvastaavuus-%	229,9 %	210,9 %	209,7 %	106,7 %

2.1.3 Henkisten voimavarojen hallinta

- *Tiehallinto saavuttaa Euroopan laatupalkintoarviointiin perustuvassa itsearvioinnissa vähintään vuoden 2004 tason eli noin 450 pistettä. Maksimipistemäärä on 1 000 pistettä. Arviointi mittaa mm. johtajuutta, henkilöstöä, prosesseja ja toiminnan tuloksia.*

Tiehallinto saavutti itsearvioinnissa 453 pisteen tuloksen, mikä on jonkin verran parempi kuin vuonna 2004 saavutettu ulkoisen arvioinnin tulos (400-450).

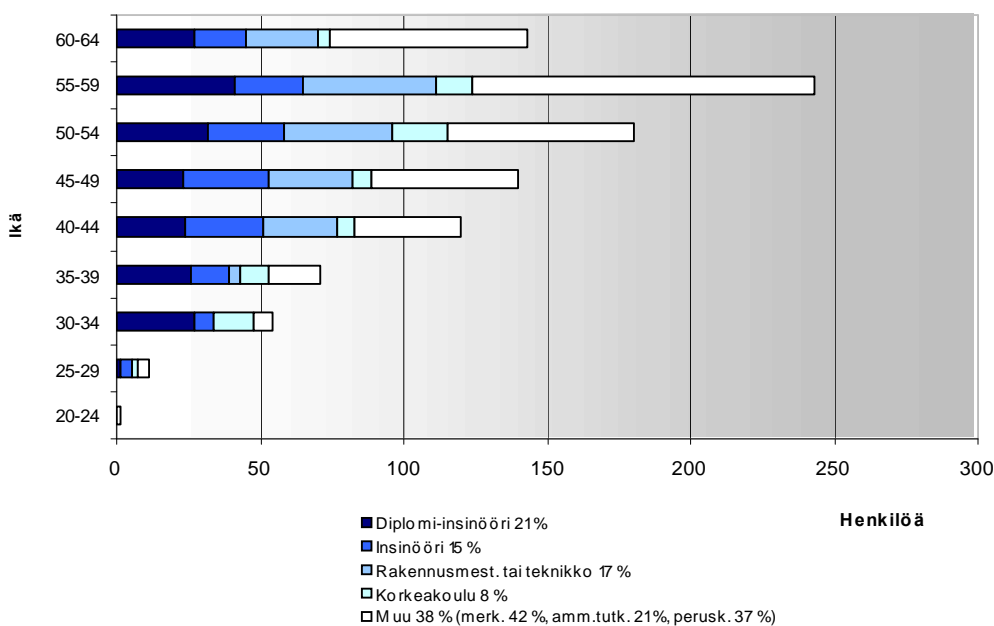
Seuraavassa taulukossa on esitetty henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä koskevia tunnuslukuja.

Taulukko 5. Henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja.

Tunnusluvut	2003	2004	2005
Henkilöstömäärät 31.12			
• vakinaisia	1 022	992	963
• %-osuus	95 %	95 %	96 %
• määräaikaista	57	51	44
• %-osuus	5 %	5 %	4 %
Henkilömäärät yhteensä	1 079	1 043	1 007
• muutos %	- 0,8 %	- 2,9 %	- 2,9
Henkilötyövuodet (htv)	1 039	1 020	982
Keski-ikä	50,0	50,0	50,2
Koulutustaso, indeksi	5,0	5,0	5,1
Kokoaikaiset lkm	976	920	892
(% -osuus)	(90 %)	(93 %)	(93 %)
Osa-aikaiset lkm	103	72	71
(% -osuus)	(10 %)	(7 %)	(7 %)
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (%)	80,85 %	81,84 %	81,84 %
Kokonaistyövoimakustannukset (milj. euroa/vuosi)	46,57	48,03	47,05
Tehdyn työajan palkat (milj. euroa)	27,8	29,2	29,1
• %-osuus palkkasummasta	58,3 %	60,7 %	61,9 %
Välilliset työvoimakustannukset (milj. euroa)	7,4	6,5	6,5
• % -osuus tehdyn työajan palkoista	26,6 %	22,2 %	22,2 %
Työtyytyväisyysindeksi	3,3	3,3	3,4
Vaihtuvuus			
• lähtövaihtuvuus	52	64	49
• tulovaihtuvuus	29	26	20
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % - henkilöstöstä	0,2 %	0,3 %	0,8 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8,1	8,7	9,7
Työterveyshuolto (euroa/htv)	435	492	475
Koulutus ja kehittäminen (euroa/htv)	629	974	919
• koulutus työpäivät/htv	3	5	5
Henkilöstö arvo (milj. euroa)	333,9	351,2	344,3

Henkilöstömäärä samoin kuin tehdyt henkilötyövuodet vähenivät edelleen kertomusvuonna. Vakinaisen henkilöstön prosentuaalinen osuus on kasvanut. Sen sijaan osa-aikaisen henkilöstön prosentuaalinen osuus on pienentynyt.

Tiehallinnon keski-ikä on edelleen poikkeuksellisen korkea, 50 vuotta. Lähi-vuosien nopeaa poistumaa on ennakoitu suuntaamalla rekrytoinnit ensisijaisesti asiantuntijatehtäviin sekä pääasiassa nuorempiin henkilöihin. Osaltaan tämä on myös nostanut henkilöstön koulutustasoa. Työ maistuu - vaikuttamisohjelmassa jatkettiin ikärakenteen haltuunottoon, henkilöstöjohtamisen kehittämiseen ja työssä jaksamisen parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Kuva 1. Henkilöstön ikä- ja koulutusjakauma.

Vuosittaisen työtyytyväisyystutkimuksen keskiarvo oli kertomusvuonna 3,4 (asteikolla 1-5). Tulos nousi hieman edelliseen vuoteen nähden ja on valti-oon ja BESTIS® -vertailuryhmään nähden keskitasoa.

Henkilöstön työkyky on säilynyt hyvällä tasolla, mutta sairauspäivien lukumäärä on kasvanut 8,7 => 9,7 päivää henkilötyövuotta kohden.

2.1.4 Yhteenvertotaulukko Tiehallinnon toiminnasta

Taulukko 6. Tiehallinnon toimintaa kuvaavia tunnuslukuja.

	Toteutuma 2004	Tavoite 2005	Toteutuma 2005
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Tieverkon palvelutaso			
Tieverkon laajuus ja tila			
Yleisten teiden pituus (km)	78 168	78 200	78 189
Päällystepituus (km)	50 616	50 560	50 633
Siltojen lkm	14 176	14 400	14 258
Kevyen liikenteen väylien pituus	5 236	5 300	5 454
Liikennesuorite (tiet ja kadut), mrd. hlökm	68,90	70,20	69,50
Liikennesuorite (tiet ja kadut), mrd. tonnkm	27,40	28,00	27,90
Tieverkon kunto ja palvelutaso			
Kelirikolle alttiiden teiden määrä (km)	1 812	1 700	1 590
Kelirikkorajoitusten määrä (km)	864	1000	1173
Painorajoitettujen siltojen määrä (kpl)	197	185	186
Päällystettyjen teiden kunto-tav. alitt. määrä, km	5 609	5 650	5 344
Kelirikkoisen soratiestön peruskorjaus (km)	200	200	266
Tieverkon huonokuntoisten siltojen lukumäärä	777	800	774*
Tieverkon käyttäjätyytyväisyys			
Tienkäytt. tyytyv. pääteiden tilaan ja kuntoon	3,60	3,40	3,67
Tienkäytt. tyytyv. alemman verkon tilaan + kuntoon	2,80	3,00	3,05
Tieverkon turvallisuus			
Liikennekuolemat yleisillä teillä	290	271	286
Henkilövahinko-onnettomuudet yleisillä teillä	3 466	3 200	3 300
Heva vähenemätavoite, perustienpito	55	35	47
Heva vähenemätavoite, kehittäminen	10	10	11
Tieverkko ja ympäristö			
Suolan käyttö liukkauden torjunnassa yl teillä, tn	88 000	88 000	100 588
Yli 55 dBA:n melulle altistuneet	313 000	313 000	313 000
Kiireellinen pohjavesien suojaustarve (km)	123	123	112
Pohjavesisuojaus (km)	0	0	11
CO ₂ -päästöt, tiet ja kadut (1990=100)	104	105	105
Hiukkaset, tiet ja kadut (1990=100)	42	35	36
Toiminnallinen tehokkuus			
Kunnossapidon yksikkömenot (€/tiekkm)	6 497	6 560	6 469
Hallintomenot (milj. €)	69	71	67
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (tienpito)	992	964	963
Työtyytyväisyys (1-5) (tienpito)	3,30	3,40	3,40
T&K -menojen osuus perustienpidon menoista	0,80 %	1,00 %	0,93 %
Euroopan laatupalkintoarvioinnissa (EFQM) saavutettava pistemäärä	400-450	450	453

* Tieverkon huonokuntoisten siltojen lukumäärä 1086 kappaletta yhtenäisen kuntoluokituksen laskentamenetelmällä.

2.2 Tulosityntesi ja johtopäätökset

Tiehallinnon toiminnan tuloksellisuutta voidaan arvioida tienpidon strategian ja toimintastrategian onnistumisella, liikenne- ja viestintäministeriön asettamien tavoitteiden ja Tiehallinnon sisäisten tulostavoitteiden saavuttamisella. Tuloksellisuutta arvioidaan myös mittaamalla organisaation suorituskykyä. Maksullisen palvelutoiminnan kannattavuuden sekä kannattavuuden kehityksen seuraamiseksi tehdään vuosittain kustannusvastaavuuslaskelma.

Tienpidon strategian toteuttamisessa painotettiin kertomusvuonna päivittäistä liikennöitävyyttä, verkon kunnon säilyttämistä ja liikenneturvallisuuden parantamista. Tieverkon ylläpitoon ohjelmoitiin ennätykselliset 241 milj. euroa. Tieverkon kuntotila ei heikentynyt ja päivittäinen liikennöitävyys voitiin varmistaa. Tieverkkoon investoitiin kuitenkin selvästi vähemmän kuin tierakenteiden poistot osoittivat tieverkon kuluneen. Tienpidon rahoitustaso oli edelleen niin alhainen, että tieverkkoa ei voitu peruskorjata kulumista vastaavasti eikä turvallisuutta ja sujuvuutta voitu parantaa lisääntyneen liikenteen tarpeita vastaavasti. Vaikka Tiehallinto paransi liikenneturvallisuutta tavoitteen mukaisesti, ei liikennekuolemien määrä kuitenkaan vähentynyt valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti.

Toimintastrategiassa on koottu yhteen Tiehallinnon erilliset strategiat. Toimintastrategian kulmakivet ovat: palvelu kansalaisten ja elinkenoelämän hyväksi, aktiivisuus valtakunnallisessa ja alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa, laatu- ja toimintavastuu hankintatoiminnassa, markkinoiden toimivuuden kehittäminen, innovaatioiden edistäminen ja toimijoiden osaamisen hyödyntäminen, liikenteen hallinnan mahdollisuuksien hyväksikäyttö, asiakaspalveluiden helppo saatavuus, T&K-toiminnan riittävä volyyymi sekä osallistuminen koko väylähallinnon pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Strategioita arvioidaan johdon seminaareissa laatupalkintokriteerein (EFQM). Vuonna 2005 tehdyssä itsearvioinnissa tunnistettiin tulosityksiköiden kehittämiskohteet ja määriteltiin pikaparannustoimet. Tiehallinnon johto teki Tiehallintotasaisen laatuarvion, joka päättyi 453 pisteeseen. EFQM -arvioinnin perusteella johto priorisoi Tiehallintotason toiminnan parantamisalueet.

Liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tulostavoitteet vastuutettiin pääosin tulosityksiköille. Lisäksi Tiehallinto asetti tulosityksiköilleen toiminnallisia tulostavoitteita sidosryhmäsuhteiden systematisoinnille, tienpidon markkinoiden kehittämiseksi sekä Tiehallinnon henkilöstösuunnitelman toteuttamiselle ja osaamisen kehittämiselle. Myös nämä tavoitteet saavutettiin hyvin.

Tiehallinto seuraa sisäisten prosessiensa suorituskyvyn kehittymistä ja on asettanut mittareiden tuloksille tavoitteelliset arvot vuosille 2006–2009. Suorituskyvyn mittarit ovat vielä kehitysasteella ja edellyttävät määrittelyiden tarkennusta ja osin uusimista, jotta niitä voidaan käyttää täysimääräisesti johtamisen apuna.

Maksullisen toiminnan volyyymi oli 2,9 milj. euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus ei ole viime vuosina täysin toteutunut ja siksi suoritteiden hintoja on asteittain korotettu vuoden 2005 ja 2006 alusta.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN TARKASTELU

3.1 Rahoituksen rakenne

Tiehallinnon käytettävissä oli talousarviossa ja lisätalousarvioissa myönnettyä rahoitusta noin 1 022 milj. euroa, aiemmilta vuosilta siirtyneitä määrärahoja noin 33,5 milj. euroa, eli yhteensä noin 1 056 milj. euroa. Tästä noin 1 031 milj. euroa oli liikenne- ja viestintäministeriön pääluokassa osoitettua rahoitusta. Lisäksi muuta rahoitusta oli käytettävissä noin 19,9 milj. euroa. Yhteensä rahoitusta oli käytettävissä noin 1 076 milj. euroa.

Perustienpidon käytettävissä olleesta noin 627 milj. euron määrärahasta käytettiin noin 581 milj. euroa. Kainuun maakunnassa tienpito perustuu maakunnan ja tiepiirin väliseen sopimukseen. Kainuun maakunnassa perustienpidon rahoitus oli budjetoitu sisäasiainministeriön pääluokkaan. Kainuun maakunnan tienpitoon käytettiin noin 18,7 milj. euroa.

Alueellisia investointeja toteutettiin EU-rakennerahastohankkeina yhteensä noin 12 milj. eurolla.

Tieverkon kehittämisinvestointeihin, ml. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamishanke, käytettiin noin 211 milj. euroa. Vuosaaren sataman liikenneväylähanke sisältää tieinvestoinnin lisäksi rautateiden ja vesiväylien rakentamisen sekä Helsingin kaupungin rahoitusosuuden. Tieverkon kehittämisinvestointeihin sisältyy myös maa-alueiden hankintoihin ja korvauksiin sekä kiinteistötoimitusmaksuihin käytetty noin 27,8 milj. euron määräraha.

Yksityisten teiden valtionapuihin, kunnossapitoon ja parantamiseen sekä yksityisteiden tieisännöitsijöiden kouluttamiseen ja tiekuntien opastukseen käytettiin 13,7 milj. euroa. Mobilian, auto- ja tiealan valtakunnallisen erikoismuseon, toiminnan tukemiseen osoitettiin valtionapua 160 000 euroa.

Tiehallinnon kulurakenteesta, jossa palvelujen ostot muodostivat noin 74 % kuluista, johtuen hankintojen arvonlisäveromenoihin käytettiin noin 159,8 milj. euroa. Palvelujen ostot olivat pääasiassa rakentamispalveluiden ostoja.

Työministeriön pääluokan määrärahoista Tiehallinnolla oli käytettävissä noin 219 000 euroa. Määräraha käytettiin työttömien työnhakijoiden työllistämiseen valtionhallinnossa. Lisäksi tienpidon hankkeisiin liittyviä menoja laskutettiin työvoima- ja elinkeinokeskuksilta noin 4,9 milj. euroa ja Ratahallintokeskukselta noin 0,5 milj. euroa.

Muusta rahoituksesta maksullisen toiminnan myyntituotot olivat noin 2,8 milj. euroa ja muut tuotot noin 16,9 milj. euroa (suurimpana eränä ulkopuolisten rahoitusosuudet noin 16,3 milj. euroa). Nämä erät on nettobudjetoitu perustienpidon momentille.

Taulukko 7. Tiehallinnon rahoituksen rakenne vuonna 2005.

Talousarviorahoitus ja muu rahoitus	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t) / Muu rahoitus	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä yht.	Käyttö
Talousarviorahoitus yht.	1 022 406 600	33 526 151	1 055 932 752	996 759 876
Sisäasiainministeriön hallinnonala	24 632 558		24 632 558	22 786 100
Alueiden kehittäminen	24 632 558		24 632 558	22 786 100
Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin	4 649 558		4 649 558	4 120 443
Kainuun kehittämisraha	19 983 000		19 983 000	18 665 657
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	997 554 937	33 526 151	1 031 081 088	973 754 670
Tienpito ja tieverkon kehittäminen	823 615 489	26 633 431	850 248 920	799 967 318
Perustienpito	608 886 000	17 847 912	626 734 512	581 019 886
Tieverkon kehittämisinvestoinnit, ml. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen	206 218 000	8 785 518	215 003 518	210 988 574
EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	8 510 889		8 510 889	7 958 858
Valtionavut	14 060 000	6 892 720	20 952 720	13 907 905
Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	13 900 000	6 892 720	20 792 720	13 747 905
Eräät valtionavut	160 000		160 000	160 000
Arvonlisäveromenot	159 879 448		159 879 448	159 879 448
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	159 879 448		159 879 448	159 879 448
Työministeriön hallinnonala	219 106		219 106	219 106
Työvoimapolitiikan toimeenpano	219 106		219 106	219 106
Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet	219 106		219 106	219 106
Muu rahoitus	5 000 000		19 860 158	19 860 158
Rahoitus yht.	1 027 406 600	33 526 151	1 075 792 910	1 016 620 034

3.2 Talousarvion toteutumalaskelma

Kertomusvuonna käynnistyi kahdeksan vuotinen hallintokokeilu Kainuun maakunnassa lukuun ottamatta Vaalan kuntaa. Tiehallinto on merkittävä toimija Kainuun maakunnassa, sillä vuoden 2005 talousarviossa perustienpidon momentilta siirrettiin 16,38 milj. euroa Kainuun hallintokokeiluun. Lisäksi momentille siirrettiin hallinnonalan arvonlisäveromenomomentille aiemmin budjetoituja määrärahoja noin 3,6 milj. euroa.

Kertomusvuoden aikana eduskunnan hyväksymissä lisätalousarvioissa tehtiin seuraavat valtuuksien tarkistukset tai myönnettiin uutta sopimusvaltuutta sekä myönnettiin lisämäärärahaa ja tuloarvioita tarkistettiin.

Valtuuksia korotettiin yhteensä 40 milj. eurolla. Ensimmäisessä lisätalousarviossa Vuosaaren sataman liikenneväylät -hankkeen valtuutta tarkistettiin 207,4 milj. eurosta 237,4 milj. euroon. Valtuuden tarkistus aiheutui kustannustason noususta rakennusaikana ja suhdannetilanteesta, lähinnä louhintaurakat, aiheutuneesta kasvusta. Hankkeelle myönnettiin myös lisämäärärahaa 17 milj. euroa. Määrärahan lisäys aiheutui tunnelitöiden aikaistumisesta, tunnelitöiden arvioitua suuremmista urakkahinnoista sekä ruoppaustöiden siirtymisestä vuodelta 2004 vuodelle 2005. Määrärahan lisäys 17 milj. eurolla aiheutti myös Helsingin kaupungin rahoitusosuuden tarkistamisen 10,37 milj. eurolla, mikä budjetoitiin tuloarvion lisäykseksi. Lisäksi hankkeelle myönnettiin 4 milj. euron arviomäärärahan ylitys. Ylitystarve aiheutui hankkeen ajoituksen nopeutumisesta, mm. maanrakennusurakoita ja tunnelin louhintatöitä toteutettiin arviota nopeammin.

Ensimmäisessä lisätalousarviossa Tiehallinto oikeutettiin solmimaan sopimus kantatiellä 78 Suhangon kaivosalueelle enintään 3,5 milj. euroa kokonaiskustannusten määrästä. Tarkoitus oli, että maantieyhteys kantatiellä 78 Suhangon kaivosalueelle olisi toteutettu tilapäisellä rahoituksella siten, että kaivosyhtiö olisi maksanut tilapäisesti yleisen tien rakentamiskustannukset ja valtio olisi maksanut yleisen tien rakentamiskustannukset yhtiölle takaisin kahden vuoden kuluttua tien käyttöönotosta kahtena peräkkäisenä vuotena yhtä suurina erinä ilman korkoa edellyttäen, että kaivostoiminta olisi silloin edelleen käynnissä. Tie olisi otettu käyttöön vuonna 2006. Hankkeen rakentaminen ei kuitenkaan käynnistynyt kertomusvuonna.

Toisessa lisätalousarviossa Hakamäentie, Helsinki -hankkeen sopimusvaltuutta tarkistettiin 90 milj. eurosta 100,0 milj. euroon. Sopimusvaltuuden tarkistus aiheutui tarjouskilpailun arvioitua korkeammista urakkahinnoista. Helsingin kaupungin rahoitusosuus hankkeesta on 34 %. Myös kaupunki sitoutui osallistumaan 10 milj. euron lisäkustannuksiin samassa suhteessa kuin korottamattomiin kustannuksiin. Tarjouskilpailun ajoittuminen loppuvuoteen sekä hankintapäätöksestä markkinaoikeuteen tehdyistä valituksista aiheutui, ettei hanke käynnistynyt kertomusvuonna, minkä vuoksi hankkeelle budjetoituja määrärahoja jäi käyttämättä noin 1,6 milj. euroa.

Toisessa lisätalousarviossa hankkeiden vt 4 Jyväskylä—Kirri sopimusvaltuutta tarkistettiin 21,0 milj. eurosta 15,7 milj. euroon ja vt 8 Raision kohta 14,0 milj. eurosta 12,7 milj. euroon. Lisäksi hankkeiden vt 13 Nuijamaan raja-aseman tieyhteys, vt 8 Raision kohta, vt 5 Joroinen—Varkaus, vt 3 Tampereen läntinen kehätie, 1. vaihe, vt 4 Lahti—Heinola ja vt 4 Jyväskylä—Kirri määrärahatarpeita tarkistettiin hankkeiden ajoituksesta johtuen. Tilinpäätök-

sessä hankkeen vt 8 Raision kohta sopimusvaltuutta jäi käyttämättä 0,619 milj. euroa.

Perustienpidon momentille myönnettiin lisätalousarvioissa lisämäärärahaa yhteensä 20,176 milj. euroa, josta 8,176 milj. euroa oli perustienpidon momentille budjetoituja EU:n TEN -tukia Pohjolan kolmion hankkeille. Määrärahoja vastaava lisäys otettiin huomioon myös tuloarvion lisäyksenä. Kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin 12,0 milj. euroa. Määräraha oli tarkoitettu infraministeriöryhmän esittämiin pääteiden ja koulumatkojen liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin sekä maankäytön kehittymisen vuoksi kasvavilla alueilla tarvittaviin liikenneinvestointihankkeisiin.

Jälkirahoitus-, kokonaisrahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet -momentille budjetoitiin ensimmäisessä lisätalousarviossa lisämäärärahaa 912 000 euroa hankkeelle E 18 Kehä III Lentoasemantie—Tikkurila. Lisämäärärahan tarve aiheutui siitä, että vuoden 2002 toisessa lisätalousarviossa hankkeelle uudelleen budjetoitiin vuoden 2000 määrärahaa 8 000 000 euroa määrärahan käyttöoikeuden päättymisen takia. Vuoden 2002 tilinpäätöksen valmistuttua peruutus oli 8 911 636 euroa, joka oli 911 636 euroa enemmän kuin vuoden 2002 toisessa lisätalousarviossa uudelleen budjetoitiin.

Kolmannessa lisätalousarviossa tielain mukaisiin maa-alueiden hankintoihin ja korvauksiin myönnettiin 4,3 milj. euron lisämääräraha. Lisämäärärahan tarve aiheutui tietoimitusten aikaistumisesta.

Siirrettyjen määrärahojen saldo perustienpidossa kasvoi edellisvuodesta ja oli 45,7 milj. euroa. Tämä aiheutui toisessa ja kolmannessa lisätalousarviossa myönnettyistä noin 18,5 milj. eurosta, joita ei kertomusvuonna enää ehditty käyttää. Jälkirahoitus-, kokonaisrahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeiden -momentin saldo pieneni, kun taas yksityisteiden valtionapu momentin siirrettyjen määrärahojen kanta kasvoi hieman edellisvuodesta.

3.3 Tuotto- ja kululaskelma

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto Tiehallinnon tuotto- ja kululaskelmasta vuosina 2005 ja 2004 sekä muutos näiden vuosien välillä.

Taulukko 8. Tiehallinnon tuotto- ja kululaskelma.

Tuotto- ja kululaskelma (1 000 euroa)	1.1.2005- 31.12.2005	1.1.2004- 31.12.2004	Muutos 2005/2004
Toiminnan tuotot	20 399,3	16 763,3	3 636,0
Toiminnan kulut	-896 396,6	-853 192,6	-43 204,0
Jäämä I	-875 997,3	-836 429,3	-39 568,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 464,3	-2 116,6	-347,7
Satunnaiset tuotot ja kulut	-41 979,8	-152 481,5	110 501,7
Jäämä II	-920 441,4	-686 064,4	-234 377,0
Siirtotalouden tuotot ja kulut	10 338,5	3 383,2	6 955,3
Jäämä III	-924 013,5	-702 412,3	-221 601,2
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista	-165 400,2	-165 511,9	111,7
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-1 089 413,7	-867 924,2	-221 489,5

3.3.1 Toiminnan tuotot

Tiehallinnon toiminnan tuotot olivat noin 20,4 milj. euroa, josta kasvua edellisvuodesta oli noin 3,6 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat hieman edellisvuodesta julkisoikeudellisten ja liiketaloudellisten suoritteiden kysynnässä tapahtuneiden muutosten vuoksi. Muut toiminnan tuotot kasvoivat noin 27 %, mikä aiheutui pääasiassa EU:lta saaduista TEN -tuista.

3.3.2 Toiminnan kulut

Tiehallinnon toiminnan kulut olivat noin 734,9 milj. euroa ilman valmistusta omaan käyttöön ja poistoja. Vähennystä edellisvuodesta oli noin 32,7 milj. euroa. Kulurakenne oli samanlainen kuin vuonna 2004. Palvelujen ostot, pääasiassa rakentamispalvelujen ostot, muodostavat suurimman kuluerän, noin 90 %. Rakentamispalveluostojen volyymi mukaili tienpidon rahoitusta.

Henkilöstökulujen osuus oli noin 7 % Tiehallinnon kuluista. Henkilöstökuluja nosti edellisvuodesta palkkakustannusten noususta ja uudesta palkkausjärjestelmästä aiheutuneet korotukset.

Poistot kasvoivat edellisvuodesta noin 26,3 milj. euroa ja olivat noin 590,0 milj. euroa, josta tierakenteiden suunnitelman mukaiset poistot olivat noin 581,8 milj. euroa.

Tierakenteiden ja muiden pitkävaikutteisten hankkeiden investointimenoja kirjattiin varainhoitovuoden aikana palvelujen ostoihin. Tilinpäätöksessä näitä kuluja aktivoitiin taseeseen noin 428,5 milj. eurolla valmistus omaan käyttöön -tilin kirjauksella. Vähennys 29,6 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna aiheutuu siitä, että uusia tiehankkeita käynnistyi kertomusvuonna edellisvuosia vähemmän.

Taulukko 9. Tiehallinnon kulujen muutokset 2005 - 2004.

Kuluerä	Tilinpäätös 2005 (milj. euroa)	Tilinpäätös 2004 (milj. euroa)	Muutos 2005/2004 (milj. euroa)
Aineet ja tarvikkeet	10,8	9,8	1,0
Henkilöstökulut	48,7	47,7	1,0
Vuokrat	6,7	6,9	-0,2
Palvelujen ostot	664,0	698,5	- 34,5
Muut kulut	4,7	4,7	-
Yhteensä	734,9	767,6	- 32,7
Valmistus omaan käyttöön	- 428,5	- 478,1	-49,6
Poistot	590,0	563,7	26,3
Yhteensä	896,4	853,2	43,2

3.3.3 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoituskulut kasvoivat jonkin verran edellisvuodesta. Kasvu aiheutui pääosin viivästyskoroista, joita jouduttiin maksamaan maanlunastuskorvausten maksatusten viivästymisestä.

3.3.4 Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot pienenevät noin 148,2 milj. euroa edellisvuodesta ja olivat noin 4,8 milj. euroa. Vuonna 2004 satunnaisiin tuottoihin sisältyi 152,9 milj. eurolla päälystemenoista johtuvia takautuvia taseoikaisuja Valtion kirjanpitolautakunnan lausunnon mukaisesti (22.11.2004 nro 26/2004). Satunnaiset kulut kasvoivat noin 46,3 milj. euroa vuodesta 2004. Satunnaiset tuotot ja kulut ovat lähinnä tasetta lisääviä tai vähentäviä oikaisueriä.

3.3.5 Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuotot olivat noin 10,3 milj. euroa. Kasvusta noin 7 milj. euroa aiheutui kuntien maksamista rahoitusosuuksista.

Siirtotalouden kulut pienenevät noin 5,8 milj. euroa edellisvuodesta ja olivat noin 13,9 milj. euroa. Siirtotalouden kuluja elinkeinoelämälle ei kertomusvuonna ollut, kun taas siirtotalouden kulut yhteisöille kasvoivat noin 10,0 milj. euroa. Merkittävä siirtotalouden kuluerä oli yksityisteiden valtionapu.

3.3.6 Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Arvonlisäveromenoja suoritettiin lähes saman verran kuin edellisvuonna, eli noin 166,5 milj. euroa. Perittyjen arvonlisäverotulojen määrä pieneni noin 0,5 milj. euroa ja oli noin 1,1 milj. euroa.

3.4 Tase

Taseen loppusumma oli 14 916,1 milj. euroa. Loppusumma vähentyi 162,6 milj. euroa edellisvuodesta. Tiehallinnon taseesta 99,9 % on tieomaisuutta, joka muodostuu tierakenteista, tiepohjista ja keskeneräisistä tierakenteista.

Valtion tieomaisuuden tasearvoon eivät sisälly kuntien ja muiden valtion ulkopuolisten tahojen rahoittamat osuudet tieinvestoinneista. Kirjausmenettely perustuu valtion kirjanpitolautakunnan lausuntoon (15/1998/19.5.1998).

Taulukko 10. Tiehallinnon tase.

TASE (milj. euroa)	1.1.2005	31.12.2005	Muutos
VASTAAVAA			
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	15 057,7	14 888,9	-168,8
Vaihto- ja rahoitusomaisuus	21,0	27,2	6,2
Vastaavaa yhteensä	15 078,7	14 916,1	-162,6
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14 949,2	14 792,8	-156,4
Vieras pääoma	129,5	123,3	-6,2
Vastattavaa yhteensä	15 078,7	14 916,1	-162,6

3.4.1 Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus vähentyi 168,8 milj. euroa. Kertaluonteisina taseoikaisuina vähennettiin 46,5 milj. euroa ja tilivuoden ulkopuolisia rahoitusosuuksia oikaistiin taseesta 47,3 milj. euroa, josta Vuosaaren sataman osuus oli 33,8 milj. euroa. Omaisuutta siirrettiin muille valtion yksiköille hallinnan siirtoina 15,6 milj. euroa. Käyttöomaisuutta myytiin 0,6 milj. euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 588,1 milj. euroa ja suunnitelmasta poikkeavia poistoja 1,8 milj. euroa (pääosin epäkurantteja suunnitelmia).

Taseeseen kirjattiin lisäyksinä kaikkiaan 738,8 milj. euroa, josta ulkopuoliset rahoitusosuudet oikaistiin pois. Taseeseen aktivoitiin 527,3 milj. euroa ja keskeneräisistä valmistuneiksi hankkeiksi siirrettiin 207,0 milj. euroa. Taseoikaisuina lisättiin tilinavauksessa taseesta puuttuneita maa-alueita ja rakennuksia sekä aikaisempina vuosina tieomaisuuteen aktivoimatta jääneitä keskeneräisiä tierakenteita yhteensä 4,6 milj. euroa.

Taulukko 11. Tiehallinnon käyttöomaisuus.

Käyttöomaisuus (milj. euroa)	1.1.2005	Lisäys	Poisto/ Vähennys	31.12.2005	Muutos
Aineettomat hyödykkeet	9,8	1,2	2,5	8,4	- 1,3
Aineettomat/keskeneräiset	3,4	0,8	0,2	4,1	0,6
Aineettomat yhteensä	13,2	2,0	2,7	12,5	-0,7
Kiinteistöt	27,4	0,3	5,4	22,3	-5,1
Koneet, laitteet ja kalusteet	7,0	0,7	2,4	5,3	-1,7
Tieomaisuus/valmiit	14 653,0	521,0	618,9	14 555,1	- 97,9
Tieomaisuus/keskeneräiset	356,6	214,7	278,2	278,2	- 63,5
Aineelliset yhteensä	15 044,0	736,7	904,9	14 875,8	-168,2
Arvopaperit, taide-esineet	0,5	0,1	0,0	0,6	0,1
Yhteensä	15 057,7	738,8	907,6	14 888,9	-168,8

Käyttöomaisuuden lisäyksiin ja vähennyksiin sisältyy Vuosaaren sataman liikenneväylä -hankkeen rakentamisesta ja ulkopuolisista rahoitusosuuksista aiheutuvia läpikulkueriä 58,1 milj. euroa. Hallinnan siirtoja Merenkululaitokselle ja Ratahallintokeskukselle tehtiin yhteensä 10,8 milj. euroa ja ulkopuolista rahoitusosuuksia kirjattiin 47,3 milj. euroa, josta Helsingin kaupungin osuus oli 33,8 milj. euroa.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden tasearvo oli 12,5 milj. euroa, joka koostui pääosin ostetuista ja teetetyistä atk-ohjelmista sekä sähköliittymistä. Vähennystä edellisvuodesta oli 0,7 milj. euroa, mikä johtui siitä, että varainhoitovuoden poistot olivat tietojärjestelmäinvestointeja suuremmat.

Aineelliset hyödykkeet ja käyttöomaisuusarvopaperit

Aineelliset hyödykkeet ja käyttöomaisuusarvopaperit olivat 14 876,5 milj. euroa. Vähennystä edellisvuodesta oli 168,0 milj. euroa. Muutos aiheutui kertaluonteisena kirjatusta taseoikaisuista ja tilivuoden poistokirjauksista (588,1 milj. euroa).

Tieomaisuus vähentyi 161,4 milj. euroa vuoden 2005 tilinpäätöksessä. Tiepohjien tasearvo lisääntyi, mutta valmiiden ja keskeneräisten tierakenteiden tasearvo pieneni.

Taulukko 12. Tieomaisuuden muutokset.

Tieomaisuus (milj. euroa)	1.1.2005	Lisäys ²	Poisto/ Vähennys ^{1,2}	31.12.2005	Muutos
Tierakenteet	14 087,6	495,2	618,3	13 964,5	-123,1
Tiepohjat	565,4	25,8	0,6	590,6	25,2
Keskeneräiset tierakenteet	356,6	214,7	278,2	293,1 ³	- 63,5
Yhteensä	15 009,6	735,7	897,1	14 848,2	-161,4

¹ Tilinpäätösluonnossa 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

² Keskeneräisten tierakenteiden lisäyksistä ja vähennyksistä on eliminoitu keskeneräisten tilien väliset sisäiset siirrot.

³ Keskeneräisten tierakenteiden jakauma: Ei-liikenteellä olevat 120,0 milj. euroa, liikenteellä olevat 130,4 milj. euroa ja suunnitelmalliset 42,7 milj. euroa.

Tierakenteiden arvo vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna 123,1 milj. euroa. Vähennys johtuu siitä, että varainhoitovuoden suunnitelman mukaiset poistot (581,8 milj. euroa) olivat aktivointeja suuremmat. Vähennyksiin sisältyy myös kertomusvuoden ulkopuolisia rahoitusosuuksia 7,0 milj. euroa, taseoikaisua 46,5 milj. euroa (Vt 4 Järvenpää–Lahti palvelumaksut vuosilta 2003 ja 2004 ja virheellisesti aktivoituja ulkopuolisia rahoitusosuuksia vuodelta 2004) ja 0,263 milj. euron erä, joka palautettiin takaisin keskeneräisiin tierakenteisiin.

Tierakenteiden lisäykset koostuvat keskeneräisistä valmiiksi siirretyistä tiehankkeista 206,6 milj. euroa sekä muista tierakenteisiin aktivoiduista eristä 288,6 milj. euroa (esim. päällystearakenteita, telematiikkalaitteet). Valmistuneiksi tiehankkeiksi siirrettiin isoista tiehankkeista E 18 Lohja–Lohjanharju, E 18 Kehä III Lentoasemantie–Tikkurila, vt 6 Koskenkylä–Kouvola, vt 8 Raision kohta, vt 4 Lahti–Heinola ja vt 4 Jyväskylä–Kirri.

Keskeneräisiä tiehankkeita oli 63,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2004. Ei-liikenteellä olevat keskeneräiset tierakenteet lisääntyivät 10,5 milj. euroa, liikenteellä olevat vähentyivät 59,1 milj. euroa ja suunnitelmalliset vähentyivät 14,7 milj. euroa. Keskeneräisten vähennys johtui siitä, että useita keskeneräisinä olleita tiehankkeita valmistui ja vain yksi uusi tiehanke aloitettiin (mt 100 Hakamäentie). Edelleen jatkuvia keskeneräisiä tiehankkeita kirjattiin 142,4 milj. euroa, mm. vt 3 Tampereen läntinen kehätie, 1. vaihe, vt 5 Joroinen–Varkaus ja vt 3 Nuijamaan raja-aseman tieyhteys. Hallinnan siirrolla siirrettiin Merenkululaitokselle ja Ratahallintokeskukselle 10,3 milj. euroa Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamisen investointimenoja. Kertaluonteisena taseoikaisuna kirjattiin 18,7 milj. euroa Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen -hankkeen ulkopuoliset rahoitusosuudet vuodelta 2004. Vuoden 2005 ulkopuolisia rahoitusosuuksia oikaistiin keskeneräisistä tierakenteista 40,3 milj. euroa.

Tiepohjiksi hankittujen rakennusmaa- ja vesialueiden arvo oli 590,6 milj. euroa. Lisäystä edellisvuodesta oli 25,2 milj. euroa.

Tierakenteet jakautuvat alus- ja päällysrakenteisiin, siltoihin sekä muihin tie-rakenteisiin. Muissa tierakenteissa ovat mukana tiehen kiinteästi kuuluvat laitteet kuten esim. keli- ja liikennekamerat, mittalaitteet, tiesääasemat.

Taulukko 13. Tierakenteiden muutokset.

Tierakenteet (milj. euroa)	1.1.2005	Lisäys	Poisto/ Vähennys*	31.12.2005	Muutos
Alusrakenteet	9 896,7	181,0	232,1	9 845,6	-51,1
Päällysteet	1 111,4	171,3	245,5	1 037,2	-74,2
Sillat	2 806,3	93,5	67,4	2 832,5	26,1
Muut tierakenteet	273,2	49,4	73,3	249,3	-23,9
Yhteensä	14 087,6	495,2	618,3	13 964,5	-123,1

* Tilinpäätösluonnoksessa 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Kertomusvuoden ulkopuolisista rahoitusosuuksista kohdistui alusrakenteisiin 3,4 milj. euroa, päällysteisiin 1,0 milj. euroa, siltoihin 1,5 milj. euroa ja muihin tierakenteisiin 1,2 milj. euroa. Kertaluonteisia taseoikaisuja tehtiin alusrakenteista 0,3 milj. euroa, päällysteistä 0,2 milj. euroa, silloista 0,009 milj. euroa ja muista tierakenteista 0,3 milj. euroa.

Tierakenteiden poistot olivat 86,6 milj. euroa tierakenteiden lisäyksiä suuremmat. Kun tierakenteiden poistoja verrataan tierakenteiden investointeihin 428,6 milj. euroa (ulkopuoliset rahoitusosuudet otettu huomioon), poistot olivat 153,2 milj. euroa suuremmat kuin tierakenteiden investoinnit.

Kiinteistöjen arvo vähentyi 5,1 milj. euroa. Tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen jatkui vuoden 2005 aikana. Valtiovarainministeriölle (Senaatti-kiinteistöt) tehtiin hallinnan siirtoja yhteensä 3,3 milj. euron arvosta ja suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 1,4 milj. euroa.

Koneiden, laitteiden ja kalusteiden tasearvo vähentyi 1,7 milj. euroa. Vähennys aiheutui suunnitelman mukaisista poistokirjauksista. Tasearvo koostui pääosin varautumisen koneista ja laitteista (3,8 milj. euroa) ja kalusteista (0,6 milj. euroa). Tierakenteisiin liittyvät koneet ja laitteet esitetään muissa tierakenteissa. Suurin osa atk-laitteista on hankittu leasing-sopimuksin. Arvoltaan vähäiset koneet, laitteet ja kalusteet on kirjattu vuosikuluksi (0,287 milj. euroa).

Puhelinosa-akkeiden, -osuuksien ja kiinteistöosa-akkeiden määrä lisääntyi 0,145 milj. euroa, joka johtui kiinteistöosa-akkeiden (Kiinteistöosa-akeyhtiö Tieliikennemuseo) lisäyksestä.

3.4.2 Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Tiehallinnon vaihto-omaisuus koostuu liitännäisalueille varastoiduista maa-ainesjalosteista ja Tiehallinnon strategisille alueille varastoiduista kiviainesjalosteista. Vaihto-omaisuuden määrä säilyi lähes ennallaan. Jalosteita käytetään pääosin tierakenteiden rakentamiseen.

Lyhytaikaisia saamisia oli yhteensä noin 26,0 milj. euroa, mikä oli noin 6,2 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Saamisista pääosa muodostui

kunnilta ja TE-keskuksilta laskutettavista rahoitusosuuksista, joista suurin oli Helsingin Sataman rahoitusosuus, 13,6 milj. euroa.

3.4.3 Oma ja vieras pääoma

Oma pääoma vähentyi 14 949,2 milj. eurosta 14 792,8 milj. euroon. Vähennystä oli 156,4 milj. euroa, joka johtui tiepääoman vähennyksestä.

Valtatie 4 moottoritieosuuden Järvenpää—Lahti rakenteiden hankintamenoista aiheutunut pitkäaikainen velka vuoden 2005 lopussa oli 40,3 milj. euroa ja lyhytaikainen velka 7,1 milj. euroa. Kertomusvuoden aikana velkaa lyhennettiin 7,1 milj. euroa.

Ostovelkoja oli 62,3 milj. euroa, josta 1,2 milj. oli maanlunastuskorvauksia ja 61,1 milj. euroa kotimaisia ostolaskuja. Ostovelat vähentyivät 0,4 milj. euroa edellisestä vuodesta. Tieliikelaitoksen osuus ostolaskuista oli 19,0 milj. euroa.

4 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Tiehallinto on COSO ERM -viitekehyksen laajuudessa arvioinut, täyttääkö Tiehallinnon sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Vahvistuslausuma perustuu vuonna 2005 toteutettuun Tiehallinnon strategisten riskien arviointiin ja sisäisen tarkastuksen suorittamaan systemaattiseen sisäisen valvonnan osatekijöiden läpikäyntiin ja sen perusteella suoritettuun sisäisen valvonnan riittävyyden arviointiin.

Tehdyn arvioinnin perusteella Tiehallinto toteaa, että Tiehallinnon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat riittävällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisempiä kehittämisalueita ovat:

- Tiehallinnossa suunniteltiin vuonna 2005 riskienhallinnan toimintamalli, jossa riskien arviointi kytkettiin Tiehallinnon strategiseen suunnitteluun sekä toiminta- ja taloussuunnitteluun. Riskienhallinnan toimintamallissa määriteltiin eri tahojen roolit ja vastuut sekä luotiin menettelytavat riskienhallinnalle. Lisäksi Tiehallinnolle määriteltiin riskienhallintapolitiikka. Riskienhallintajärjestelmä otetaan käyttöön ja vakiinnutetaan osaksi normaalia toimintaa vuoden 2006 aikana. Riskienhallintajärjestelmän käyttöönotossa varmistetaan myös, että keskeisissä toiminnan kehittämisprojekteissa aktiivisesti arvioidaan ja hallitaan riskejä.
- Tiehallinnolla on haasteellinen hankintastrategia. Tiehallinnossa tulee huolellisesti seurata markkinoiden valmiutta ja toimivuutta hankintastrategian toteuttamisessa.
- Tietohallinnon uudistaminen nykyistä paremmin toimintaa ja johtamista tukevaksi on lähivuosina suuri tehtävä. Tietojärjestelmien hallittu modernisointi ja integrointi edellyttää hyvää riskienhallintaa.

5 MÄÄRÄAJAIN TEHTÄVIEN KOKONAISARVIOINTIEN TULOKSET

Tiehallinnon toiminnasta tehdään määräajoin vaikutusten, toiminnan vaikutavuuden ja tuloksellisuuden arviointeja, jotka tukevat ministeriön tulosohjausta ja viraston omaa tulosjohtamista. Kertomusvuonna toteutettiin itsearviointina EFQM -arviointi (Euroopan laatupalkintoarviointi), teetettiin sidosryhmäyhteistyöselvitys sekä selvitys Tiehallinnon julkisuuskuvasta.

EFQM -arvioinnin perusteella Tiehallinto on priorisoinut oman toimintansa parantamisalueiksi SUUNTA -projektin toteuttamisen, suorituskyvyn mittaamisen parantamisen, ydinosoamisen määrittelyn, ERP -toiminnanohjausprojektin toteuttamisen, tulosprisman/BSC:n käyttöönoton ja vakiinnuttamisen sekä siirtymisen tuotesuuntautuneisuudesta kohti parempaa asiakaslähtöisyyttä. Etenkin suorituskyvyn mittaamisen, tulosprisman/BSC:n käyttöönoton ja vakiinnuttamisen sekä asiakaslähtöisyyden osalta Tiehallinto joutuu miettimään toimintatapoja ja konkreettisia toimia painopisteiden läpiviemiseksi ja henkilöstön sitouttamiseksi.

Sidosryhmäyhteistyöselvityksessä sidosryhmien antama yleisarvosana Tiehallinnon toiminnalle kokonaisuutena säilyi hyvällä tasolla 3,80 (asteikolla 1 - 5). Tiehallinnon selkeä vahvuus oli yhteistyösuhteiden hoito. Kokonaistyytyväisyys yhteistyöhön Tiehallinnon kanssa nousi edellisvuodesta ja on nyt tasolla 4,05 ("tyytyväinen"). Sidosryhmät jakavat saman arvomaailman Tiehallinnon kanssa, mikä antaa vahvan pohjan arvojohtamiselle. Keskeisimpinä kehittämiskohteina selvityksessä nousivat esiin toimintaympäristön muutosten hallinta, yleisen tieverkon kehittäminen osana liikennejärjestelmää, erityisesti vähäliikenteisten teiden tason parantaminen, asiakkaiden tarpeet ja tyytyväisyys Tiehallinnon toiminnan perustana sekä yhteisökuvan kehittäminen. Tulokset analysoidaan ja niitä hyödynnetään sekä strategisessa päätöksenteossa että käytännön sidosryhmäyhteistyön tukena.

Julkisuuskuvaselvityksen mukaan Tiehallinnon julkisuuskuva on aiempien seurantajaksojen tapaan säilyttään neutraalia. Selvityksen mukaan Tiehallinnosta välittyy kuva uskottavasta asiantuntijaorganisaatiosta. Vuoden 2005 aikana panostettiin yhteistyöhön sidosryhmien kanssa. Loppuvuoden aikana Tiehallinnon sidosryhmien mielipiteet tulivat julkisuudessa esille Tiehallinnon itsensäkin tärkeäksi nostamien teemojen osalta.

Tiehallinnon saamaa julkisuutta leimasi voimakkaasti keskustelu tiepolitiikasta, tienpidon rahoituksesta, tienhoidon avaaminen kilpailulle ja liikenneturvalisuus. Selkeästi aiempaa enemmän julkisuutta saivat tienkäyttäjille suunnatut palvelut, liikenteen hallinta sekä ympäristöasiat. Näiden teemojen kautta tulevaa positiivista julkisuuskuvaa halutaan edelleen vahvistaa vuonna 2006.

Tiehallinto profiloituu mediassa pitkälti tiepiirien kautta. Tiehallinnon julkisuus painottuukin erityisesti alue- ja maakuntalehtiin.

6 YHTEENVETOTIEDOT VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Tiehallinnon tai sen vastuulla oleviin varoihin ei ole kohdistunut sellaisia väärinkäytöksiä ja rikoksia, joista olisi tehty esitutkinta, olisi vireillä tai toimeenpantu oikeudenkäynti tai joiden vuoksi olisi käynnistetty muita menettelyitä.

Tiehallinnon vastuulla oleviin varoihin, valtiontukiin, EU-varoihin ja kansallisiin varoihin ei ole kohdistunut takaisinperintöjä.

7 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEET

Talousarvion toteutumalaskelma ja sen sisältämät valtuuksia koskevat tiedot

- [talousarvion toteutumalaskelma](#)
- [valtuuslaskelma](#)

Tuotto- ja kululaskelma

Tase

Tilinpäätöksen liitteet

[Liite 1](#): Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

[Liite 2](#): Nettoutetut tulot ja menot

[Liite 3](#): Arviomäärärahojen ylitykset

[Liite 4](#): Peruutetut siirretyt määrärahat

[Liite 5](#): Henkilöstökulujen erittely

[Liite 6](#): Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

[Liite 7](#): Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

[Liite 8](#): Rahoitustuotot ja -kulut

[Liite 9](#): Talousarviotaloudesta annetut lainat

[Liite 10](#): Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

[Liite 11](#): Taseen rahoituserät ja velat

[Liite 12](#): Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

[Liite 13](#): Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

[Liite 14](#): Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat

[Liite 15](#): Velan muutokset

[Liite 16](#): Velan maturiteettijakauma ja duraatio

[Liite 17](#): Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2004	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2005	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	87 746,42	119 224	119 223,76	0,00	100
11.04.01 Arvonlisävero	87 746,42	119 224	119 223,76	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	28 926 444,74	48 954 910	53 972 552,94	5 017 642,56	110
12.31.24 Tiehallinnon tulot	3 630 640,66	9 210 000	12 351 767,03	3 141 767,03	134
12.31.99 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	24 551 974,76	39 719 000	41 594 875,53	1 875 875,53	105
12.31.99.2 Vuosaaren sataman suoritukset	24 551 974,76	39 162 000	41 509 193,69	2 347 193,69	106
12.31.99.3 Hakamäentie, Helsinki suoritukset		557 000	85 681,84	-471 318,16	15
12.39.04 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	740 768,07	412	411,90	0,00	100
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	3 061,25	2 218	2 218,48	0,00	100
12.39.50 Nettotulot osakemyynnistä		23 280	23 280,00	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	6 735,00	6 061	6 061,00	0,00	100
13.03.01 Osinkotulot	6 735,00	6 061	6 061,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	29 020 926,16	49 080 195	54 097 837,70	5 017 642,56	110

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2004	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö vuonna 2005	Siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2005	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siir- tyneet	Käytettävissä vuonna 2005	Käyttö vuonna 2005 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	2 037 619,14	24 632 558	22 786 100,48	1 317 342,89	24 103 443,37	529 114,63	0,00	19 983 000,00	18 665 657,11	1 317 342,89
26.98.61 Euroopan aluekehitys- rahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto- ohjelmiin (arviomääräraha)	2 037 619,14	4 649 558	4 120 443,37		4 120 443,37	529 114,63				
26.98.61.1.6 Itä-Suomi, LVM	530 876,36	555 000	554 936,09		554 936,09	63,91				
26.98.61.2.6 Pohjois-Suomi, LVM	884 796,00	1 644 000	1 534 000,00		1 534 000,00	110 000,00				
26.98.61.3.6 Etelä-Suomi, LVM	129 104,78	1 303 990	1 106 168,88		1 106 168,88	197 821,12				
26.98.61.4.6 Länsi-Suomi, LVM	492 842,00	1 146 568	925 338,40		925 338,40	221 229,60				
26.98.63 Kainuun kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)		19 983 000	18 665 657,11	1 317 342,89	19 983 000,00			19 983 000,00	18 665 657,11	1 317 342,89
26.98.63.10 Perustienpito ja tiever- kon kehittäminen		19 983 000	18 665 657,11	1 317 342,89	19 983 000,00			19 983 000,00	18 665 657,11	1 317 342,89
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	968 391 437,79	997 554 937	941 007 424,21	54 016 987,71	995 024 411,92	2 530 524,67	33 526 151,13	678 224 751,13	623 428 859,04	54 795 480,19
31.24.21 Tiehallinto (siirtomääräraha 2 v)	589 604 303,00	608 886 600	563 171 973,18	45 714 626,82	608 886 600,00		17 847 912,44	626 734 512,44	581 019 885,62	45 714 626,82
31.24.21.2 Muu perustienpito	589 604 303,00	608 886 600	563 171 973,18	45 714 626,82	608 886 600,00		17 847 912,44	626 734 512,44	581 019 885,62	45 714 626,82
31.24.76 Tielain mukaiset maa- alueiden hankinnat ja korvaukset	24 546 000,00	27 846 000	27 845 969,73		27 845 969,73	30,27				
31.24.78 Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)	92 972 106,91	92 260 000	86 340 318,10		86 340 318,10	5 919 681,90				
31.24.78.1 E18 Lohja-Lohjanharju	21 000 000,00	27 000 000	25 001 334,21		25 001 334,21	1 998 665,79				
31.24.78.2 Vt 13 Nuijamaan raja- aseman tieyhteys	4 356 018,23	8 000 000	7 139 142,94		7 139 142,94	860 857,06				
31.24.78.3 Vt 8 Raisioin kohta	7 400 000,00	1 300 000	719 238,69		719 238,69	580 761,31				
31.24.78.4 Vt 5 Joroinen-Varkaus	14 599 951,46	9 900 000	9 417 641,44		9 417 641,44	482 358,56				
31.24.78.5 Vt 3 Tampereen länti- nen kehätie, 1. vaihe	22 998 042,47	18 000 000	17 999 999,65		17 999 999,65	0,35				
31.24.78.6 Vt 4 Lahti-Heinola	14 597 094,75	20 660 000	20 250 755,36		20 250 755,36	409 244,64				
31.24.78.7 Vt 4 Jyväskylä-Kirri	8 021 000,00	5 400 000	5 400 000,00		5 400 000,00	0,00				
31.24.78.8 Mt 100 Hakamäen- tie,Helsinki		2 000 000	412 205,81		412 205,81	1 587 794,19				

							Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2004	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö vuonna 2005	Siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2005	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2005	Käyttö vuonna 2005 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.24.79	Jälkirahoitus-, kokonais-rahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirto-määräraha 3 v)	42 064 000,00	21 912 000	20 435 118	1 476 881,85	21 912 000,00		8 785 518,43	30 697 518,43	28 661 068,42	2 036 040,89
31.24.79.1	Vt 4 Järvenpää-Lahti	16 800 000,00	18 600 000	18 007 010,11	592 989,89	18 600 000,00		1 655 648,98	20 255 648,98	19 662 659,09	592 989,89
31.24.79.2	Vt 9 Orivesi-Muurame	3 764 000,00						50 073,13	50 073,13	49 664,01	
31.24.79.3	E18 Kehä III Lentoasema-Tikkurila	8 000 000,00	912 000	44 183,69	867 816,31	912 000,00		4 972 313,06	5 884 313,06	5 016 496,75	867 816,31
31.24.79.4	Vt 6 Koskenkylä-Kouvola	11 500 000,00						2 085 849,77	2 085 849,77	1 526 690,73	559 159,04
31.24.79.5	E18 Muurla-Lohja	2 000 000,00	2 400 000	2 383 924,35	16 075,65	2 400 000,00		21 633,49	2 421 633,49	2 405 557,84	16 075,65
31.25.50	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	11 100 000,00	13 900 000	7 074 520,96	6 825 479,04	13 900 000,00		6 892 720,26	20 792 720,26	13 747 905,00	7 044 812,48
31.99.19	Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	164 502 056,10	159 879 448	159 879 447,59		159 879 447,59	0,00				
31.99.40	Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	160 000,00	160 000	160 000,00		160 000,00	0,00				
31.99.40.5	Mobiliasäätö	160 000,00	160 000	160 000,00		160 000,00	0,00				
31.99.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta (arviomääräraha)	4 288 728,34	8 510 889	7 958 858,13		7 958 858,13	552 030,87				
31.99.78	Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)	39 154 243,44	64 200 000	68 141 218,37		68 141 218,37	-3 941 218,37				
34.	Työministeriön hallinnonala	413 696,03	219 106	219 105,79		219 105,79	0,00				
34.06.29	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)	413 696,03									
34.06.29.2.1	Palkkaukset	359 488,86									
34.06.29.2.2	Muut menot	54 207,17									
34.06.51	Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)		219 106	219 105,79		219 105,79	0,00				
34.06.51.2.1	Palkkaukset		189 190	189 189,86		189 189,86	0,00				
34.06.51.2.2	Muut menot		29 916	29 915,93		29 915,93	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		970 842 752,96	1 022 406 601	964 012 630,48	55 334 330,60	1 019 346 961,08	0,00	33 526 151,13	698 207 751,13	642 094 516,15	56 112 823,08

Talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2005 valtuudet						Talousarvio-menot 2005	Määräraha-tarve 2006	Määräraha-tarve 2007	Määräraha-tarve 2008	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2006 TA:ssa						
26.98.61 Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin	738	4 281	687	4 968	4 134	834	641	4 120	582	0	0	0	582
Aikaisempien vuosien valtuudet	738							569	0	0	0	0	0
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		4 281	687	4 968	4 134	834	641	3 551	582	0	0	0	582
31.24.21 Perustienpito	496 967	3 500	0	3 500	0	3 500	0	5 593	27	25	25	0	77
Aikaisempien vuosien valtuudet	496 967							5 593	27	25	25	0	77
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		3 500	0	3 500	0	3 500	0	0	0	0	0	0	0
31.24.78 Eräät tiehankkeet	208 369	100 000	18 445^{*)}	118 445	9 956	108 489	107 870	86 340	23 914	954	464	0	25 332
Aikaisempien vuosien valtuudet	208 369							80 325	20 917	474	0	0	21 391
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		100 000	18 445	118 445	9 956	108 489	107 870	6 015	2 997	480	464	0	3 941
31.24.79 Jälkirahoitus-, kokonais-rahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet	355 329	0	699 607	699 607	639 912	59 695	59 530	28 661	19 633	18 400	28 531	727 953	794 517
Aikaisempien vuosien valtuudet	355 329							28 004	17 873	17 800	17 800	101 789	155 262
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		0	699 607	699 607	639 912	59 695	59 530	657	1 760	600	10 731	626 164	639 255
31.99.62 EU:n rakennerahastojen valtion hoito-osuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta	5 638	9 352	571	9 923	8 060	1 863	1 862	7 959	1 530	0	0	0	1 530
Aikaisempien vuosien valtuudet	5 638							1 429	0	0	0	0	0
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		9 352	571	9 923	8 060	1 863	1 862	6 530	1 530	0	0	0	1 530
31.99.78 Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen	140 077	30 000	67 323	97 323	31 151	66 172	66 172	68 141	46 519	7 247	2 063	0	55 829
Aikaisempien vuosien valtuudet	140 077							64 266	32 919	7 247	2 063	0	42 229
Vuonna 2005 käytettävissä olleet valtuudet		30 000	67 323	97 323	31 151	66 172	66 172	3 875	13 600	0	0	0	13 600
Yhteensä	1 207 118	147 133	786 633	933 766	693 213	240 553	236 075	200 814	92 205	26 626	31 083	727 953	877 867

*) Tilinpäätöksessä 2004 uusitusta valtuudesta 24, 535 on vähennetty lisätalousarvioiden muutokset sekä korjattu edellisen varainhoitovuoden virheitä.

Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2005 - 31.12.2005		1.1.2004 - 31.12.2004	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 627 115,20		1 405 696,29	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	3 409 337,11		3 283 778,81	
Muut toiminnan tuotot	<u>15 362 850,83</u>	20 399 303,14	<u>12 073 859,22</u>	16 763 334,32
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	10 808 814,50		9 596 626,67	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	22 551,30		165 498,95	
Henkilöstökulut	48 678 106,52		47 690 658,19	
Vuokrat	6 666 672,45		6 948 799,27	
Palvelujen ostot	663 966 024,69		698 530 685,20	
Muut kulut	4 659 659,16		4 667 804,07	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-428 510 168,94		-478 113 271,79	
Poistot	589 959 612,13		563 690 530,18	
Sisäiset kulut	<u>145 345,34</u>	-896 396 617,15	<u>15 340,85</u>	-853 192 671,59
Jäämä I		-875 997 314,01		-836 429 337,27
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	11 197,87		32 836,13	
Rahoituskulut	<u>-2 475 507,67</u>	-2 464 309,80	<u>-2 149 498,33</u>	-2 116 662,20
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	4 788 690,94		152 970 418,22	
Satunnaiset kulut	<u>-46 768 502,83</u>	-41 979 811,89	<u>-488 828,57</u>	152 481 589,65
Jäämä II		-920 441 435,70		-686 064 409,82
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot kunnilta	10 091 840,61		2 275 991,05	
Siirtotalouden tuotot elinkeinoelämältä	168 402,96		125 249,49	
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	51 210,80		10 194,15	
Muut siirtotalouden tuotot	<u>27 049,18</u>	10 338 503,55	<u>971 828,26</u>	3 383 262,95
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille			162,75	
Siirtotalouden kulut kuntayhtymille			27,00	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle			9 121 651,46	
Siirtotalouden kulut yhteisöille	13 748 905,00		10 014 661,98	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille			54 840,15	
Muut siirtotalouden kulut	<u>161 685,00</u>	-13 910 590,00	<u>539 831,00</u>	-19 731 174,34
Jäämä III		-924 013 522,15		-702 412 321,21
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	1 101 725,08		1 630 951,85	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-166 501 968,95</u>	-165 400 243,87	<u>-167 142 875,25</u>	-165 511 923,40
Tilikauden tuotto-/kulu jäämä		<u>-1 089 413 766,02</u>		<u>-867 924 244,61</u>

Tase

Vastaavaa

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	2 247 735,53		2 469 846,46	
Muut pitkävaikutteiset menot	6 182 249,46		7 283 840,89	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>4 045 902,96</u>	12 475 887,95	<u>3 450 465,36</u>	13 204 152,71

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	5 075 783,66		5 157 695,86	
Rakennusmaa- ja vesialueet	593 585 692,41		568 868 358,97	
Rakennukset	12 204 262,58		16 497 453,68	
Rakennelmat	1 930 154,46		2 111 228,08	
Rakenteet	13 964 580 657,56		14 087 691 589,69	
Alusrakenteet	9 845 640 238,82		9 896 714 348,66	
Päällysteet	1 037 180 367,68		1 111 403 876,33	
Sillat	2 832 506 841,71		2 806 346 711,86	
Muut tierakenteet	249 209 188,29		273 179 698,62	
Muu rakenteet	44 021,06		46 954,22	
Koneet ja laitteet	4 626 996,14		6 351 362,03	
Kalusteet	653 274,29		683 868,61	
Muut aineelliset hyödykkeet	83 097,85		90 478,39	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>293 112 281,03</u>	14 875 852 199,98	<u>356 618 549,04</u>	15 044 070 584,35

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>633 163,26</u>	<u>633 163,26</u>	<u>487 209,83</u>	<u>487 209,83</u>
---------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä

14 888 961 251,19 **15 057 761 946,89**

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	<u>1 176 970,95</u>	1 176 970,95	<u>1 199 522,25</u>	1 199 522,25
----------------------	---------------------	--------------	---------------------	--------------

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	25 111 665,09		18 484 545,34	
Siirtosaamiset	695 612,37		1 044 464,74	
Muut lyhytaikaiset saamiset	181 037,94		205 535,35	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	25 988 315,40	<u>30 376,26</u>	19 764 921,69

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat

Kassatilit	<u>555,75</u>	<u>555,75</u>	<u>1 539,25</u>	<u>1 539,25</u>
------------	---------------	---------------	-----------------	-----------------

Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä

27 165 842,10 **20 965 983,19**

Vastaavaa yhteensä

14 916 127 093,29 **15 078 727 930,08**

	31.12.2005		31.12.2004	
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	15 447 576 079,51		15 447 576 079,51	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-498 382 757,74		-564 979 635,76	
Pääoman siirrot	933 015 416,07		934 521 122,63	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-1 089 413 766,02</u>	14 792 794 971,82	<u>-867 924 244,61</u>	14 949 193 321,77
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>40 278 268,99</u>	40 278 268,99	<u>47 391 088,52</u>	47 391 088,52
Lyhytaikainen				
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennekset	7 103 319,53		7 103 319,53	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	588,70		218,70	
Saadut ennakot	237 211,00		281 035,48	
Ostovelat	62 282 831,80		62 734 751,64	
Tilivirastojen väliset tilitykset	1 084 080,82		1 084 314,67	
Edelleen tilitettävät erät	2 508 901,07		2 461 158,69	
Siirtovelat	8 852 472,70		7 974 880,44	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>984 446,86</u>	<u>83 053 852,48</u>	<u>503 840,64</u>	<u>82 143 519,79</u>
Vieras pääoma yhteensä		<u>123 332 121,47</u>		<u>129 534 608,31</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>14 916 127 093,29</u>		<u>15 078 727 930,08</u>

Tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetoinnin muutokset, joilla vaikutus rahoitukseen ja laskelmiin

Sisäasiainministeriön momentille 26.98.63 Kainuun kehittämisraha siirrettiin vuoden 2005 talousarviossa 16,4 milj. euroa perustienpidon momentilta 31.24.21. Määrärahaa oli käytössä yhteensä 19,9 milj. euroa Oulun tiepiirissä Kainuun alueen tienpitoon ja investointihankkeisiin. Määrärahaa käytettiin 18,7 milj. euroa, josta investointimenojen osuus oli 8,6 milj. euroa.

2) Valuuttakurssi, jota käytetty muutettaessa ulkomaanrahamääräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Tiehallinto on käyttänyt Suomen pankin viimeksi noteeraamaa kurssia

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tiehallinnon hankinnan ja valmistuksen kiinteitä menoja ei sisällytetä aktivoitaviin hankintamenoihin.

Varainhoitovuoden tulot ja menot on kirjattu tuotoiksi ja kuluiksi suoriteperusteisesti. Poikkeuksena tästä olivat yhteisrahoitteisen toiminnan EU-hankkeista saatavat tulot, jotka on kirjattu maksuperusteisesti.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä korjaukset

Satunnaisiin tuottoihin tilille 6099 Muut satunnaiset tuotot kirjattiin 4,6 milj. euroa edellisten vuosien korjauksista johtuvia taseen lisäyksiä. Satunnaisiin kuluihin tilille 6199 Muut satunnaiset kulut kirjattiin 46,8 milj. taseen vähennyksiä. Korjauksista suurin osa aiheutui Vuosaaren satamahankkeen ja Vt 4 Järvenpää-Lahti -hankkeen investointimenojen takautuvista oikaisuksista.

Ulkopuoliset rahoitusosuuksien kirjausmenettelyä muutettiin vuonna 2005 siten, että ulkopuolisten rahoittamat erät vähennetään ennen investointimenojen aktivointia taseeseen. Edellisenä vuonna vähennys tehtiin erillisellä oikaisukirjauksella, mutta osa ulkopuolisista rahoitusosuuksista jäi vähentämättä vuoden 2004 tilinpäätöksessä.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Tiehallinnon teetetyt atk-järjestelmät on kirjattu vuodesta 2005 alkaen suoraan taseeseen. Muut pitkävaikutteiset investoinnit on kirjattu 4-alkuisille menotileille ja aktivoitu tilinpäätösvaiheessa 4700 tiliä käyttäen taseeseen.

Perustienpidon määrärahaa ei enää vuonna 2005 käytetty Tieliikelaitoksen henkilöstön sopeuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lomapalkkavelkakirjauksessa vuoden 2004 tilinpäätöksessä tapahtunut kirjausvirhe 310 184,84 korjattiin vuonna 2005.

Vuoden 2005 talousarviossa uusittu valtuus momentilla 31.24.78 Eräät tiehankkeet (Raision kohta, Jyväskylä–Kirri) pieneni 6,6 milj. eurolla II lisätalousarvion tarkistusten perusteella. Lisäksi korjattiin vuoden 2004 tilinpäätöksessä ilmoitettuja valtuustietoja (Raision kohta, Nuijamaan raja-asema). Virheet johtuivat mm. järjestelmän puutteellisesta raportoinnista. Valtuusraportointiin ja seurantajärjestelmään on tehty korjauksia vuoden 2005 aikana.

Tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2004	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2005	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
12.39.50	Bruttotulot	0,00		23 280,00							
Nettotulot	Bruttomenot	0,00		0,00							
osakemyynnistä	Nettotulot	0,00	23 280	23 280,00	0,00	0					

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2004	Talousarvio 2005 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2005 määrärahojen käyttö vuonna 2005	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2005	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
								Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2005	Käyttö vuonna 2005 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.98.63	Bruttomenot	0,00	19 983 000	19 241 965,59		0,00				0,00	
Siirtomääräraha	Bruttotulot	0,00		576 308,48		0,00				0,00	
Kainuun kehittämisraha	Nettomenot	0,00	19983000	18 665 657,11	1 317 342,89	19 983 000,00	-	0,00	19 983 000,00	18 665 657,11	1 317 342,89
31.24.21	Bruttomenot	594 604 303,00	613 886 600	583 033 052,11		613 886 600,00				600 880 964,55	
Siirtomääräraha	Bruttotulot	5 000 000,00	5 000 000	19 861 078,93		5 000 000,00				19 861 078,93	
Perustienpito	Nettomenot	589 604 303,00	608 886 600	563 171 973,18	45 714 626,82	608 886 600,00		17 847 912,44	626 734 512,44	581 019 885,62	45 714 626,82

Tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys-%
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	64 200 000	3 941 218,37	6
31.99.78 Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen	64 200 000	3 941 218,37	6
Pääluokat yhteensä	64 200 000	3 941 218, 37	6

Liikenne- ja viestintäministeriön päätös 287/21/2006, 17.2.2006. Ylityslupa 4 000 000 euroa.

Tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		411,90
2003		2,78
31.25.50 Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	2,78	
2004		409,12
31.24.79.2 Vt 9 Orivesi-Muurame	409,12	
Pääluokat yhteensä		411,90
2003		2,78
2004		409,12

Tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	31.12.2005	31.12.2004
Henkilöstökulut	39 458 392,66	38 334 196,72
Palkat ja palkkiot	38 035 509,71	36 962 091,25
Tulosperusteiset erät	1 422 882,95	1 372 105,47
Henkilösivukulut	9 219 713,86	9 356 461,47
Eläkekulut	6 409 194,46	6 567 743,94
Muut henkilösivukulut	2 810 519,40	2 788 717,53
Yhteensä	48 678 106,52	47 690 658,19
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	3 824,00	5 428,00
Lomapalkkavelka	7 140 135,18	7 155 829,34

Tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	26,70 %
1123 Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	82,10 %
1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	25,80 %
1140 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	38,50 %
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	43,00 %
1202 Maa-ainesarvot	Substanssipoisto	-	-	
1211 Tiepohjat ja liitännäisarvot	Substanssipoisto	-	-	
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	40	2,5	38,80 %
1221 Toimistorakennukset	Tasapoisto	40	2,5	68,20 %
1222 Teollisuusrakennukset	Tasapoisto	40	2,5	69,10 %
1223 Varastorakennukset	Tasapoisto	20	5	41,20 %
1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	43,30 %
1230 Rakennelmat	Tasapoisto	20	5	63,10 %
124001 Alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	85,50 %
124002 Päällysteet	Tasapoisto	10	10	40,50 %
124003 Sillat	Tasapoisto	50	2	88,00 %
124004 Muut tierakenteet	Tasapoisto	3 - 10	3,3 - 10	51,10 %
1243 Väylät ja kanavat	Tasapoisto	20	6	74,80 %
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	18,60 %
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	8	12,5	68,00 %
1254 Kevyet työkoneet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	34,20 %
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	8,10 %
1256 Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5 - 6	16,6 - 20	11,10 %
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	29,70 %
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	51,40 %
1260 Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	5 - 8	12,5 - 20	8,30 %
1261 Vesirakenteiden laitteet	Tasapoisto	6	16,6	58,40 %
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	22,00 %
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	26,80 %
1279 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	51,50 %
1289 Piha-alueiden asfaltoinnit	Tasapoisto	10	10	63,00 %

Tilinpäätöksen liite 7:**Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot**

Aineettomat hyödykkeet				
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2005	3 980 541,50	10 328 238,03	3 450 465,36	17 759 244,89
Lisäykset	504 065,69	725 412,46	804 767,79	2 034 245,94
Vähennykset	6 256,53	7 712,71	209 330,19	223 299,43
Hankintameno 31.12.2005	4 478 350,66	11 045 937,78	4 045 902,96	19 570 191,40
Kertyneet poistot 1.1.2005	1 510 695,04	3 044 397,14	0,00	4 555 092,18
Vähennysten kertyneet poistot	1 649,84	5 031,67	0,00	6 681,51
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	721 569,93	1 824 322,85	0,00	2 545 892,78
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	60,94	2 681,04	0,00	2 741,98
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2005	-2 230 615,13	-4 863 688,32	0,00	-7 094 303,45
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2005	2 247 735,53	6 182 249,46	4 045 902,96	12 475 887,95

Aineelliset hyödykkeet					
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rakennusmaa ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet
Hankintameno 1.1.2005	5 436 863,83	568 914 384,35	24 862 670,66	3 014 992,99	17 391 243 701,63
Lisäykset	4 794,19	25 767 792,33	84 401,38	5 889,32	495 175 762,78
Vähennykset	87 434,28	1 096 484,27	5 279 914,16	55 534,98	38 959 631,79
Hankintameno 31.12.2005	5 354 223,74	593 585 692,41	19 667 157,88	2 965 347,33	17 847 459 832,62
Kertyneet poistot 1.1.2005	279 167,97	46 025,38	8 365 216,98	903 764,91	3 303 552 111,94
Vähennysten kertyneet poistot	727,89	46 025,38	2 147 284,99	36 977,83	2 465 749,01
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	1 244 963,31	168 405,79	581 792 812,13
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	19 682,42	0,00	0,00	0,00	18 137,47
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2005	-278 440,08	0,00	-7 462 895,30	-1 035 192,87	-3 882 879 175,06
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2005	5 075 783,66	593 585 692,41	12 204 262,58	1 930 154,46	13 964 580 657,56

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEET

Aineelliset hyödykkeet					
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2005	18 661 034,91	1 417 037,78	120 228,41	356 618 549,04	18 370 289 463,60
Lisäykset	472 878,62	256 862,93	5 500,00	214 708 388,46	736 482 270,01
Vähennykset	175 228,93	4 087,36	2 522,82	278 214 656,47	323 875 495,06
Hankintameno 31.12.2005	18 958 684,60	1 669 813,35	123 205,59	293 112 281,03	18 782 896 238,55
Kertyneet poistot 1.1.2005	12 313 037,18	733 169,17	29 750,02		3 326 222 243,55
Vähennysten kertyneet poistot	83 177,97	3 547,91	1 044,15		4 784 535,13
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 101 829,25	286 917,80	11 401,87		585 606 330,15
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	9 957,28	513,69	0,00	1 756 356,36	1 804 647,22
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2005	-14 331 688,46	-1 016 539,06	-40 107,74	0,00	-3 907 044 038,57
Arvonkorotukset					0,00
					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2005	4 626 996,14	653 274,29	83 097,85	293 112 281,03	14 875 852 199,98

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
	130 Käyttöomaisuus- arvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2005	487 209,83	487 209,83
Lisäykset	149 989,99	149 989,99
Vähennykset	4 036,56	4 036,56
Hankintameno 31.12.2005	633 163,26	633 163,26
Kertyneet poistot 1.1.2005	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2005	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2005	633 163,26	633 163,26

Käyttöomaisuus yhteensä				
	Aineeton yhteensä	Aineellinen yhteensä	Arvopaperit yhteensä	Kaikki Yhteensä
Hankintameno 1.1.2005	17 759 244,89	18 370 289 463,60	487 209,83	18 388 535 918,32
Lisäykset	2 034 245,94	736 482 270,01	149 989,99	738 666 505,94
Vähennykset	223 299,43	323 875 495,06	4 036,56	324 102 831,05
Hankintameno 31.12.2005	19 570 191,40	18 782 896 238,55	633 163,26	18 803 099 593,21
Kertyneet poistot 1.1.2005	4 555 092,18	3 326 222 243,55	0,00	3 330 777 335,73
Vähennysten kertyneet poistot	6 681,51	4 784 535,13	0,00	4 791 216,64
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 545 892,78	585 606 330,15	0,00	588 152 222,93
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	2 741,98	1 804 647,22	0,00	1 807 389,20
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2005	-7 094 303,45	-3 907 044 038,57	0,00	-3 914 138 342,02
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2005	12 475 887,95	14 875 852 199,98	633 163,26	14 888 961 251,19

Tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	31.12.2005	31.12.2004	Muutos 2005-2004
Korot euromääräisistä saamisista	5 136,87	26 101,13	-20 964,26
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	6 061,00	6 735,00	-674,00
Liikelayosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	11 197,87	32 836,13	-21 638,26
Rahoituskulut	31.12.2005	31.12.2004	Muutos 2005-2004
Korot euromääräisistä veloista	2 473 577,73	2 147 708,76	325 868,97
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	1 929,94	1 789,57	140,37
Rahoituskulut yhteensä	2 475 507,67	2 149 498,33	326 009,34
Netto	-2 464 309,80	-2 116 662,20	-347 647,60

Tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tiehallinnolla ei ole talousarviotaloudesta annettuja lainoja.

Tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	31.12.2005						31.12.2004	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksi en	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	502		80 689,64			6 061,00		84 726,20
Forssan Seudun Puhelin Oy	5		2 186,45			350,00		2 186,45
Ikaalisten-Parkanon Puhelin Oy	4		370,00					370,00
Kokkolan Puhelin Oy	3		1 210,95					1 210,95
Lounais-Suomen Puhelin Oy (Lounet Oy)	10		4 877,40			570,00		4 877,40
Lännen Puhelin Oy	2		807,36			120,00		807,36
Mikkelin Puhelin Oyj	1		487,74			30,00		487,74
Paraisten Puhelin Oy	250		1 934,15					1 934,15
Parikkalan Valo Oy, sarja A	16		26,91					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja S	16		26,91					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja SN	10		16,82					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja SM	5		8,41					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja SK	1		1,68					1,68
Parikkalan Valo Oy, sarja AN	10		16,82					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja AM	5		8,41					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja AK	1		1,68					1,68
Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy	2		807,30					807,30
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	6		2 623,74					2 623,74
Savonlinnan Puhelin Oy	8		3 498,40			216,00		3 498,40
Telekarelia Oy	5		1 765,92					1 765,92
Tikka Communications Oy (Ent. Joensuun Puhelin Oy), osakkeet myyty 2005						960,00		4 036,56
Toholammin vesihuolto Oy	1		16,82					16,82
Vaasan Läänin Puhelin Oy	56		24 488,17			2 016,00		24 488,17
Ålands Telefonandelslag	1		1 500,00			50,00		1 500,00
Alajärven Puhelinosuuskunta	3		1 412,78					1 412,78
IPY Iisalmen Puhelinosuuskunta/Iisalmen Puhelin Oy (*)	1		437,29			20,00		437,29
Kajaanin Puhelinosuuskunta	2		740,02					740,02
KPY Kuopion Puhelinosuuskunta/Kuopion Puhelin Oy (*)	37		14 935,05			1 665,00		14 935,05
Laitilan Puhelinosuuskunta	2		807,30			64,00		807,30
Oravais Centralantennande	2		100,91					100,91
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta	36		15 136,92					15 136,92
Savonlinnan Puhelinyhdistys	1		437,33					437,33
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	16645		552 473,62			0,00		402 483,63
As. Oy Rakuunatie 29-30, Helsinki	2		27 232,99					27 232,99
Kiinteistö Oy Häly, Rovaniemi	225		249 109,70					249 109,70
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	16418		276 130,93	48,0				126 140,94
Osakkeet ja osuudet yhteensä			633 163,26			6 061,00		487 209,83

Tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2005	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat		0,00	0,00	555,75	0,00	0,00	555,75
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	555,75	0,00	0,00	555,75

31.12.2005	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	35 542 722,65	4 735 546,34	40 278 268,99
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	7 103 319,53	0,00	0,00	7 103 319,53
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	0,00	588,70	0,00	588,70
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	7 103 319,53	35 543 311,35	4 735 546,34	47 382 177,22

Tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Myönnettyt takaukset ja takuut

Sektori	31.12.2005	31.12.2004	Muutos 2005-2004
Yritykset ja asuntoyhteisöt			
Tuotantoyhtymä PoKo, VK:n lausunto 37/01/2000 9.11.2000	369 819,82	369 819,82	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
...	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt			
Maa-aineslaki nro 555/1981/24.7.1981 § 12			
Enontekiön kunta	1 167,22	1 167,22	0,00
Hattulan kunta	9 000,00	9 000,00	0,00
Hyvinkään kaupunki	150 456,71	150 456,71	0,00
Inarin kunta	105 680,68	105 680,68	0,00
Jämsän kaupunki	55 409,94	58 301,22	-2891,28
Jämsänkosken kaupunki	3 700,00	0,00	3700,00
Kemijärven kaupunki	39 053,24	40 753,24	-1700,00
Kiikalan kunta	15 977,85	15 977,85	0,00
Kolarin kunta	8 409,40	8 409,40	0,00
Kuhmoisten kunta	8 000,00	8 000,00	0,00
Kuusamon kaupunki	8 409,40	8 409,40	0,00
Lumijoen kunta	4 541,07	4 541,07	0,00
Pelkosenniemen kunta	3 363,76	3 363,76	0,00
Posion kunta	0,00	3 363,76	-3363,76
Pulkkilan kunta	10 259,46	10 259,46	0,00
Saarijärven kaupunki	18 000,00	18 000,00	0,00
Sievin kunta	10 932,22	10 932,22	0,00
Sodankylän kunta	1 681,88	1 681,88	0,00
Tornion kaupunki	58 800,00	58 800,00	0,00
Tyrnävän kunta	10 764,03	10 764,03	0,00
Uusikaarlepyyn kaupunki	0,00	16 818,79	-16818,79
Vihdin kunta	36 580,87	36 580,87	0,00
Viitasaaren kaupunki	8 000,00	8 000,00	0,00
Virtain kaupunki	4 000,00	4 000,00	0,00
Ylivieskan kaupunki	10 091,28	10 091,28	0,00
Maa-aineslaki nro 555/1981/24.7.1981 § 12	582 279,01	603 352,84	-21073,83
Kotitaloudet			
...	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt			
...	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat			
....	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja takuut yhteensä	952 098,83	973 172,66	-21 073,83
Myönnettyt takaukset ja takuut valuutoittain			
Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%	€
Euro	952 098,83	100,0	
Yhteensä	952 098,83	100,00	

Vastuusitoumukset Tiehallinnolla ei ole vastuusitoumuksia.

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Tiehallinnolla ei ole monivuotisia taloudellisia sopimusvastuita.

Tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tiehallinnolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tiehallinnolla ei ole taseeseen sisältyvättömiä rahastoituja varoja.

Tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2005	31.12.2004	Muutos 2005-2004
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00
Lainat valtion eläkerahastolta	0,00	0,00	0,00
Lainat valtion ydinjätehuoltorahastolta	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00
Muu pitkäaikainen velka	40 252 143,99	47 355 463,52	-7 103 319,53
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	7 103 319,53	7 103 319,53	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset rahastoilta otetuista lainoista	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset lainat	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	47 355 463,52	54 458 783,05	-7 103 319,53

Tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan* jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

	2005			2004		
Velkojen juoksuajaksi	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo
0 - 1 vuotta	7 103 319,53	15,00	6 992 043,00	7 103 319,53	13,04	6 964 901,00
1 - 2 vuotta	7 103 319,53	15,00	6 828 167,00	7 103 319,53	13,04	6 762 039,00
2 - 3 vuotta	7 103 319,53	15,00	6 667 699,00	7 103 319,53	13,04	6 565 087,00
3 - 4 vuotta	7 103 319,53	15,00	6 511 425,00	7 103 319,53	13,04	6 373 355,00
4 - 5 vuotta	7 103 319,53	15,00	6 358 813,00	7 103 319,53	13,04	6 187 723,00
Yli 5 vuotta	11 838 865,88	25,00	10 252 341,00	18 942 185,40	34,80	15 614 809,00
Velat yhteensä	47 355 463,53	100,00	43 610 488,00	54 458 783,05	100,00	48 467 914,00

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2003	4,3
31.12.2004	3,9
31.12.2005	3,1

*Velka koskee jälkirahoitushankkeen Vt 4 Järvenpää – Lahti velkoja ja lyhennyksiä.

Tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

1) Porvoo - Koskenkylä -työyhteenliittymä PoKo

Tiehallinnon osuus työyhteenliittymä Porvoo - Koskenkylä työyhteenliittymän PoKon varoista, veloista, voitosta tai tappiosta on 40 %.

Tieliikelaitos on ilmoittanut, ettei jako-osuutta vuodelta 2005 ollut. Tiehallinnon kirjanpidossa oli tilivuoden lopussa siirtosaamisia tilillä 1739 tuotantoyhtymä PoKolta edelleen 369 819,82 euroa. Tieliikelaitokselta saadun tiedon mukaan työyhteenliittymän varojen ja velkojen loppuselvitys siirtyy vuoden 2006 loppuun, jolloin töiden takuu aika päättyy. Osakkaana olevan MVR-Maatek Oy konkurssipesän selvitys on edelleen kesken. Ennakkotiedon mukaan Tiehallinnon saatavaksi kirjattu voitto-osuus tulee pienenemään mm. takuu aikaisten töiden kustannusten ja oikeudenkäyntikulujen vuoksi.

2) Maa-alueiden erillisselvitys

Maanmittauslaitos on yhteistyössä Tiehallinnon kanssa valmistellut tiealueiden muodostamista uuden maantielain mukaisiksi lunastusyksiköiksi koko maantieverkolla.

Tiehallinto on myös vuoden 2005 aikana verrannut kiinteistörekistereitä Maanmittauslaitoksen kanssa. Rekisterivertailussa ei enää ole löytynyt uusia kiinteistöjä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Varainhoitovuoden lopulla muutamassa tiepiirissä on vertailtu tiealueiden kiinteistötietoja eri asiakirjoista kunnittain yhteistyössä maanmittaustoimiston, kunnan ja Tiehallinnon kanssa. Tällä tavalla on löytynyt jälleen uusia kiinteistöjä, mutta samalla työ on hidastunut huomattavasti ja se vaatii paljon aikaa ja henkilöresursseja. Selvitystä viedään kuitenkin näin eteenpäin kunnes tiealueet kaikkien kuntien alueella on käsitelty. Työ tulee kestämaan useita vuosia.

3) Tieomaisuuden laskennan ja kirjanpidon kehittämistä koskevat toimenpiteet

Tiehallinto sai marraskuussa 2004 Valtion kirjanpitolautakunnalta lausunnon (nro 26/2004, 22.11.004) tieomaisuuden kirjanpitoa koskevista kysymyksistä ja tarkistuksista. Lausunnon suositusten mukaan tieomaisuuden kirjanpitoa tulisi tarkentaa tie- ja tieosakohtaiseksi. Vuonna 2004 taseeseen kirjattiin lausunnon perusteella 149,1 milj. euroa vuosien 1998–2001 päällysteiden ylläpitomenoja.

Tiehallinto on kirjeessä 18.10.2005 (nro 259/2003/20/29) Liikenne- ja viestintäministeriölle esittänyt vastineen kirjanpitolautakunnan suosituksista ja toimenpidesuunnitelman tieomaisuuslaskennan kehittämiseksi vuosina 2006–2010. Kirje on lähetetty tiedoksi myös valtiovarainministeriölle, Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja Valtiokonttorille.

Vuonna 2005 tieomaisuuden arvon laskennan ja kirjanpidon kehittämistarpeita on selvitetty Tiehallinnon tutkimus- ja kehittämistoimintaan kuuluvassa väyläomaisuuden hallinnan tutkimusohjelman (VOH) osaprojektissa "Väyläomaisuuden arvon laskennan kehittäminen ja hyväksikäyttö". Projektin lop-

puraportti ilmestyi toukokuussa 2005 (Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja n:o 31/2005).

Loppuraportin mukaan suositeltavia toimenpiteitä olisivat:

- Tierakenteiden tarkempi erittely toteutetaan jatkossa tieluokan ja rakenteen tyyppin perustella.
- Tiepohjien kirjanpitoa tarkennetaan tierakenteita vastaavasti.
- Ainoastaan olennaisesti päällysteen käyttöikää pidentävät ja tierakenteen kantavuutta lisäävät menot aktivoidaan taseeseen. Tiehallinnon sisäistä tienpidon tuotemäärittelyä on tarkennettava erityisesti päällysteiden osalta.
- Luovutusten yhteydessä taseeseen lisättävien ja sieltä poistettavien teiden osalta otetaan käyttöön jälleenhankinta-arvoon perustuva menettely tilikauden vaihteessa 2004 - 2005.

Edellä mainituista toimenpidesuosituksista on toteutettu tuotemäärittelyn tarkennus sekä lisäksi maa-alueisiin (tiepohjiin) liittyviä selvityksiä kohdan 2) mukaisesti.

Tiehallinto on edelleen selvittänyt, millainen tieomaisuuden luokittelu tai muu nykyistä tarkempi erittely palvelisi parhaiten myös tienpidon tarpeita ja miten tieomaisuuslaskentaa pitäisi kehittää. Selvitystä ja siihen liittyviä koelaskelmia on kertomusvuonna tehnyt asiantuntijatyöryhmä osana VOH -tutkimusohjelmaa. Työryhmän väliraportti "Tieomaisuuden arvon määrittäminen ja seuranta," valmistuu helmi-maaliskuussa 2006.

4) Toimitila- ja kiinteistöresurssit

Tiehallinnon on hallinnassa 810 rakennusta (1,1 milj. m³). Rakennus ovat pääasiassa tienhoidon varikoita. Tiehallinnon keskushallinto ja tiepiirit toimivat vuokratiloissa.

Tiehallinto on päättänyt siirtää tienpidon varikot vuosina 2006 - 2008 Valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöjen hallintaan muutamia liitännäisalueilla sijaitsevia kohteita lukuun ottamatta.

Tiehallinnon omistusoikeudella hallitsemat rakentamattomat kiinteistöt (150 kpl) ovat pääasiassa maa-ainesalueita. Tieoikeudella hallittavia maa-ainesalueita on 200 kappaletta. Lisäksi Tiehallinnolla on muutamia vuokrat tai muulla käyttöoikeudella hallittavia alueita.

Tiehallinto on vuoden 2005 aikana luovuttanut hallinnastaan 118 kiinteistöä. Pääosa siirretyistä kiinteistöistä on luovutettu valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöille. Siirretyn kiinteistövarallisuuden tasearvo oli yhteensä 4,75 milj. euroa.

Tiehallinto antaa tienhoitourakoitsijalle vuokralle tienhoidon alueurakassa tarvittavia kiinteistöjä. Vuokralle tarjottavat kiinteistöt on lueteltu tienhoidon alueurakkakyselyssä. Alueurakoitsijalla on mahdollisuus vuokrata vapaaehtoisesti varikoita eli tukikohtia, lähtöpisteitä ja varastopisteitä. Tiehallinto on laatinut maanhankintaa ja kiinteistönpitoa koskevat toimintaperiaatteet aina vuoteen 2007 asti. Senaatti-kiinteistöt vuokraa sille siirtyneitä varikoita ensisijaisesti tienpitoon.

8 ALLEKIRJOITUKSET

Tiehallinnon johtokunta ja pääjohtaja ovat tänään hyväksyneet Tiehallinnon tilinpäätöksen vuodelta 2005.

Helsingissä 14. maaliskuuta 2006

Matti Vuoria
Varatuomari
Puheenjohtaja

Juhani Tervala
Rakennusneuvos
Varapuheenjohtaja

Tapani Hellstén
Kaupunginjohtaja

Ulla Koski
Aluesuunnitteluneuvos

Tarja Naarajärvi
Toimitusjohtaja

Hannele Pokka
Maaherra

Tero Haarajärvi
Diplomi-insinööri

Eero Karjaluo
Pääjohtaja

